

K predslovanski etnologiji Zakarpatja.

(Κοσέντζης.)

K. Oštir, Ljubljana.

Kratice: A = K. Oštir, Alarodica (Razprave I). BA = Beiträge zur alarodischen Sprachwissenschaft. DAN = Danuvius-Asamus-Naissus (Arh. arb. II). IP = Illyro-Pelasgica (l. c. II). IT = Illyro-Thrakisches (l. c. I). SA = Sumerski izvor abacističnih številčnih imen (Čas XVI). VZ = Vorindogerm. (= alarod.) Zahlwörter auf dem Balkan (Arh. arb. II). VZf = Nadaljevanje k VZ (l. c. III). Kogar zanima vsa ta stvar, najde natančnejše podatke v teh razpravah; tukaj se omejim na navedbo dotičnih mest. Večina tukaj navedenega materiala se obravnava IT, VZf 160 sqq.

Modestin, Nast.Vj. XXXIV 115 sq. napada jednačbo: Κοσέντζης = *Kosegъ, *Kosedzъ, IT 109, 114, v shrv. *Kasezi*, slov. *Kaseze*, *Koseze* „Edling“ in sicer glede menjave $a \infty o$ ter glede $\tau\zeta = dz$, ostaja pri svoji razlagi: Δόβελος < *Λοβέντζης = *Lovinac* in Κοσέντζης < *Κόσεινος = *Kosinj* (z zamenjavo končnic) ter pozivlja: „Sada treba, da pristalice mišljenja ‚Kosentzes zastupa Kasege‘ ... razložito dokažu, da je opravičanje njihovo tumačenje.“

§ 1. Modestin l. c. povdarja pravilno, da izraža $\tau\zeta$ predvsem c , h čemur cf.: *Bělicě > Βελιτζειν, *Licě > Λιτζα, *Cětina > Τζέντι-τζιηνα, *Raztocě > Ραστώτζα; glede lokala cf. še *Nov[ъ]gradě > Νουγράδε, *Medjurěčbju > Μεγυρέτους in morebiti *yche v Δοβρισκίκ, Μοκρискίк (Πιζύχ?). Vendar piše Konst. Porfyrog. $\tau\zeta$ tudi za z n. pr. *Manazkert* > Μαντζικέρτ Marquart Osteurop. u. ostasiat. Streifz. 463, celo za s n. pr. *Tisia*¹ > Τιτζα; povrh tega je Κοσέντζης — ης kakor *Chvaliměr[ъ] > Φαλιμέρ-ης — morebiti = *Kosen^ds $z z > s$ kakor $g > k$ v *Ostrogъ > *Όστρωκ. Če je Γουτζησκά = *Gъdъska, bi $\tau\zeta$ izražal naravnost $dž$, seveda je radi Γουτζηκᾶ tudi *Gъd[ъ]ska (ali celo *Gъd[ъ]ščьka?) možno.

¹ *Tisia* spada kot staroevropski relikv najhitreje k predslov. *tisъ in predlat. *taxus*; k staroevropsk. $a \infty i$ in $ks > ss$ cf. illyro-trak. -ζαρον : ζιραι, *Casta-* : Κιστο- etc. IT 80 in predgršk. κριζός : κρισός etc. IT 121, *Weichsel* : *Visla.

Nikakor ni fonetična diferenca med *Kosēdz̥ in Κοσέντζης tako velika, da bi opravičila mnenje: Κοσέντζης in Αόβ-ελος stoji mesto *Κόσ-ενος in *Αοβ-έντζης; niti tedaj, če bi bilo popolnoma sigurno, da morajo ta imena biti hrvaška, ker ta podmena ne razloži -ελος v Αόβ-ελος.

§ 2. K ā : a > slov. a : o v p redslovanskih besedah, kamor spada shr. Kasezi = slov. Kaseze : slov. Koseze = shr. Κοσέντζης, pr. sledeče:

slov. *abl̥ko : stvn. apful BA § 122, IT 92 —

slov. *agne̥ : lat. agnus VZ 276 —

slov. *asika : slov. *osika —

slov. *bag(̥)no : stvn. bah s staroevropsk. g ∞ k^e DAN 353 —

slov. *bag̥r̥ „purpur“ : slov. *bāgeur- > *božur̥ „mak itd.“ IT 107 —

slov. *bala : lit. balā VZ 287, DAN 358 —

slov. *bal̥van̥ : slov. *bol̥van̥ BA § 104, IT 103 —

slov. *bara : predalb. *barr- > beř- VZ 287 —

slov. *baran̥ : slov. *boran̥ BA § 81, IT 84 —

gršk. *ghāth- > χάσιος ἄγαθός. χρηστός Hesych. : slov. *got-ov̥; germ. *ghōthā- > got. gōþs in s predgršk. '∞ 0 ἄγαθός BA § 49 —

let. kām̥is : slov. *chomēstor̥ IT 120 —

slov. *kolimag̥ : *kolimog̥ IT 119 —

slov. *korak̥ : slov. *krok̥ in s 0 ∞ *krakh- > alb. krahe BA 353 —

slov. *ka- : slov. *ko- IT 131 —

slov. *lachanj̥ : slov. *lochanj̥ IT 121 —

slov. *lakn̥ > *lan̥¹ : lat. acnua s predlat. l > l > j > j > ' > 0 IT 89, VZf 147 —

slov. *laty : slov. *lotok̥ IT 90 —

slov. *ma- : slov. *mo- IT 129, BA § 354 —

lit. *ālw- > ālvas : slov. *olovo; praoblika *ā/al(a)w- BA § 113, Razprave II 74 —

let. āma'ls : slov. *omela BA § 422, A 288, IP 35 —

slov. *ar̥d̥bje : slov. *or̥d̥bje, predalb. *arand- > arēnts „jeklo“ BA § 117 —

lit. *rāp- > rōpē : gršk. ῥάπης BA § 149, IT 100.

Obširno se razpravlja o staroevropski alternaciji ā^x ∞ a^x IT 90, VZ 266, h čemur iz illyro-traščine cf. Βησσοι : Βέσσοι, Λάκοι : Λάκες,

¹ Če slov. kn ostaja, tedaj *lan̥ < *lachn̥ < *lak̥nu-.

βόναςος : βόναςος, Κορπίλοι : Κορπίλοι etc. in spodaj § 8 predsllov. *Čechъ > *Čachъ : *Čechъ, gršk. μάχαιρα > illyro-trak. *mē/ekj- > got. mēkeis : slov. *mečъ IT 79, 100, *sékyra : *sekyra (predskyt. σάγαρις) BA § 10, *chrib- : *chrub- VZf 160.

§ 3. Slov. *kosegъ *kosedzъ „Edling“ v slov. Koseze id. ter v Κοσέντζης „vodja Hrvatov“ — k ohranitvi e-vokala v Κοσέντζης napram hrv. Kasezi pr.: *Četina > *Tzetina > Zetina > Cetina (iz illyr. *kent- „konj“ IT 124), Πσέντα > Pset etc. — poleg slov. *kasęgъ *kasędzъ „Edling“ v hrv. Kasezi = slov. Kaseze je torej možno izvajati iz predsllov. *kaseng- oziroma *kāseng-; predsllov. *ka/āseng- obstoji iz debla *ka/ās- in formanta -eng-. Ker se glasi nemški korrelat k slov. Koseze, Kaseze „Edling“ = vrsta plemenitašev“, ker je dalje hrv. Κοσέντζης jeden izmed vodjev Hrvatov na njihovem potu iz zakarpatske Bele Hrvaške na jug, zato se more sklepati, da je slov. *ko/asędzъ pomenilo vrsto slovanskih plemenitašev in sicer že v zakarpatski domovini Hrvatov. Da se je Κοσέντζης že v Beli Hrvaški nahajal, se da popolnoma neprisiljeno izvajati iz: οἱ δὲ Χρωβάτοι κατόχων τήρικαῦτα ἐκείθεν Βαριβαρείας, ἔνθα εἰσὶν ἄγριως οἱ Βελοχρωβάτοι. μία δὲ γενεὰ διαχωρισθεῖσα ἐξ αὐτῶν, ἤγουν ἀδελφοὶ πέντε, . . . ὁ Κοσέντζης . . . μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἤλθον εἰς Δελματίαν . . . Porphyrog. De administr. imper. cap. 30. Da ni *ka/as-eng-, iz česar je nastalo v slovanskih ustih *ka/osegъ in *ka/osedzъ, niti v deblu niti v formantu slovanskega porekla, o tem so si danes vsi na jasnem; diskrepanca obstoja, kakor znano, samo v tem, odkod je prišlo *ka/aseng- med Slovane; Lessiak veže *kasęgъ s turšk. kazak, Ramovš z langobard. Gausing-. Lessiakova razlaga bazira na možni, a nedokazljivi zameni -ak v kazak z -egъ v *kosegъ; proti Ramovševi razlagi govori sledeče:

1. Zahteva *Ka/osegъ langobardsko *Gausing- — z G označujem medijo-fortis — iz germanskega *gauting-, torej alponemški G iz germ. g in alponemški -s- iz germ. -t-, kar se pa za langobardščino v dobi, ko so Langobardi še ob Moravi in dalje proti vzhodu sedeli — ti odlomci so se namreč po Ramovšu Razprave II 319 pomešali s Hrvati in jim dali Κοσέντζης — ne da dokazati, h čemur še Kelemina Časop. zgod. narodop. XX 150₂ cf.

2. Porfyrogenetovo poročilo pravi jasno, da so Κοσέντζης in drugi vodili Hrvate iz Bele Hrvaške na jug; Bela Hrvaška je bila pa vsekakor onkraj Karpatov in nič ne govori proti temu, da se je Κοσέντζης rabil že v Beli Hrvaški; zatorej tudi v slučaju, da je že v podkarpatski langobardščini germ. *gauting- prešel v *Gausing-

— kar je pa treba še le dokazati —, ne more podkarpatsko *Gaosing-razložiti zakarpatskega Κοσέντζης.

3. Zakarpatski izvor besede *kosegъ *kasegъ potrjuje tudi Hauptmannovo istovetenje besede *Kasegъ „Edling“ z imenom *Kesigesburg*, grada sorbskega kralja Čimislava, Zborn. kr. Tomislava 313; *Kesigesburg* je po Hauptmannu „Kasazov grad“. Na Sorbsko so prišli *kasędzi ali že z zapadnimi Slovani ali pa še le z zapadno-slovanskimi Hrvati, če je namreč *kasegъ v resnici še le hrvatska in ne že praslovanska beseda, kar mi je verjetnejše, to vkljub temu, da te besede pri vzhodnih Slovanih ne nahajamo.

K a > e v slov. *kasegъ > sorb. > nemšk. *Kesig v *Kesigesburg* (Annal. Bertiniani a. 839) — radi sledečega i? — pr. *Demelchion* (805) *Dalmatae* etc. Niederle Slov. starož. III 119, *Jarina* > *Görrenberg* l. c. 121, *Nižane > *Niseni Nisani* l. c. 120, *Milzani Milzeni* l. c. 121. i(n) v *Kesiges-* iz slov. *ę* praoblike *kasegъ je presoјati tako kakor slov. *o* > sorb.-nemšk. u(n) v *Lunsizi Lusici* l. c. 121, *Sermunti Serimode* l. c. 115, **Chot-?* > *Chutici Chuntici* l. c. 118; v koliko je i mesto *ę* na račun nepopolne apercepcije in grafike staviti, se ne da določiti, to že zaradi tega ne, ker je nam natančna izgovarjava praslov. *ę* v pratorbščini neznana. Iz dalemenc. *vitędzi > *Withasii Witsezen* se da vsaj sklepati, da je *ę* prešel v *jä, najhitreje čez odprti *ē*, torej bi *Kasegъ čez *Kasjeg v nemških ustih s substitucijo -*jeg-* z nemškim -*ig-* moglo preiti v *Kasig > *Kesiges-*. Na sorb. dial. *ę* > i pač ni misliti.

§ 4. Iz zgornjega sledi, da je **ka/osegъ* **ka/osędzъ* južnim in zahodnim Slovanom vsaj deloma poznano; četudi je **ka/osegъ* na pratorbščino in hrvaščino-slovenščino omejeno — sedmograški *Kossesdorf* se ne da natančneje opredeliti —, se vendar iz tega ne da z gotovostjo sklepati, da ni bilo besede **ka/osegъ* že v praslovanščini. Mnogo praslovanskih besed je celo na samo jeden jezik omejenih, n. pr. *abъje, *azъno, *bloska, *bredina, *bъkъ, *cě, *čapъ, *čъlрo, *derъnja, *deševъ, *dęgna, *dolbъ, *drębъ, *glenъ, *gležo*, *glěmyzdъ, *jevinvъ, *knětъ, *krida, *kustъ, *kъdblo, *krъno, *lъkъno etc., vendar o njih nihče ne dvomi, da so že praslovanske. Zato je a priori verjetnejše, da je **ka/osegъ* že praslov. institucija, in sicer ne le samo hrvaškega dela Praslovanov, ampak splošno praslovanska, ki se je po razidu Praslovanov morala umakniti drugim podobnim organizacijam, ali pa je spremenila le ime.

Praslov. **ka/osegъ* „glavar ali slično“, iz česar Κοσέντζης „eden izmed hrvatskih vodjev“, sorb. > nemšk. *Kesig „kralj?“ v *Kesiges-*

burg „ime grada kralja Čimislava“, slov. *Ka/oseze* „Edling“, je po mojem mnenju relikv predсловanskih prebivalcev na terenu zakarpatske domovine Praslovanov, ki se je razprostirala od karpatskih vrhov do današnjega Kijeva in Varšave. Ni nobenega dvoma, da so se Slovani ali bolje tisti del Indogermanov, iz kojih so se Slovani izcimili, semkaj doselili ter se z avtohtoni pomešali in seveda tudi kulturo zakarpatskih avtohtonov sprejeli, med drugim tudi stan **ka/oseg-ov*.

§ 5. Od jezika zakarpatskih avtohtonov se ni ohranilo ničesar, izvzemši geografske nomenklature in besed, ki so jih poslovanjeni avtohtoni kot relikve ohranili. V prvih generacijah po amalgamaciji zakarpatskih avtohtonov z doseljenimi Slovani je vladala dvojezičnost, ker se avtohtoni niso mogli čez noč priučiti slovanskemu jeziku. Ker so bili doseljeni Slovani gotovo manje kulturni kakor avtohtoni, so sprejeli zakarpatsko kulturo in tudi zakarpatsko stanovsko organizacijo, med tem tudi avtohtonski **kālaseg-*, ki je v slov. ustih prešel v **ka/osegъ* in **ka/osędzъ*. Slični pojav nahajamo na pr. pri Grkih, ki so sprejeli od predgrških avtohtonov institucijo „kraljev“ — βασιλεύς iz **βατ-ιλ-* je priznано predgrška beseda radi liby. βασιλος „kralj“ BA § 225, IT 106, VZ 299, 305 —, „tiranov“ — gršk. τύραννος = etrusk. *Turan* „Venus“, sem z $r \infty \theta$ tudi maloazijat. Θεαγ-γελα „kraljev grob“ IT 129, VZ 272, 274 —, „prytanov“ — gršk. πρύτανις = etrusk. *purθni* Hammarström Glotta XI 214 —, „prvakov“ — gršk. ὄρχαμος iz **ὄρχαμος* < **jork-*, ki spada z $j \infty i \infty \theta \triangleright T \triangleright t$ k maloazijat.-etrusk. *trqqa* „deus“, *Tarχu*, *0-τωρκ-ονδα*; k $j \infty t$ pr. še Έρμης : etrusk. *Turms* —. Celó imena podložniških institucij so predgrška, na pr. *πενέσται* „servi apud Thessalos“ — izvedeno iz predgršk. **πεν-* „ognjišče“ = predlat. *Penates* „bogovi ognjišča“, **πεν-* „ognjišče“ iz **πεν-* „kamen, na kojem se kuri“ : etrusk. *pen-θ-na* „kamen“ Cortsen Etr. Standes- u. Beamtentit. 50; k „servus“ iz „ognjišče“ cf. steksl. *ognjištъ* „mancipium“ in lat. *verna* „v hiši rojeni suženj“ iz **versna* : etrusk. *verse* „ogenj“ = etrusk. **versta* > lat. *Ve[r]sta* „boginja ognja na ognjišču“ BA § 100-3 —, tako da so razmere na Grškem slične onim pri zakarpatskih Slovanih, ki so od avtohtonov sprejeli — oziroma obdržali, v kolikor so Slovani poslovanjeni avtohtoni — ne le besede in institucije **korljъ*, **kъnedzъ*, **županъ* ampak tudi **orbъ* **robъ*, o čemer cf. spodaj § 12.

Iz tega sledi, da ni socijološko-državotvorno nikakega pomisleka proti naziranju, da doseljenc sprejme stanovsko organizacijo avtohtonov, posebno če je doseljenc stanovsko še tako nediferenciran,

kakor so to bili Praindogermeni, ki poznajo le „kralja“ (lat. *rēx* etc.), „bratstvo“ ter „zadrugo“ (idg. **bhrātr-*, **sebhā*), dočim se druge stanovske in politične posebnosti še le pri posameznih idg. plemenih razvijajo, tako da celo pojem „liber“ v gršk. ἐλεύθερος = lat. *liber* niti idg. izvora ni, če je izveden iz etrusk. *laut-n* „familija“ > **leuth-er-* „k familiji spadajoč“. Ravnotako predidg. je evropski **teutā* „narod“, h čemur IT 110, VZf 150 cf., in arijsko-keltogermanski **arjo-* „arijec, gospod“, ki je idg. dial. *j*-izvedenka iz staroevropskega korrelata k lyk. *ara* „liber, heros“ BA § 83, 566.

§ 6. Predno poskušamo dognati prvotni pojem predslov. **kā/a-seng-* „glavar“, par besedi o jeziku zakarpatskih avtohtonov. Po vsej verjetnosti spadajo zakarpatski avtohtoni k Venetom, ki so segali do Baltijskega morja in ki so v najbližji sorodnosti s podkarpatskimi in severnobalkanskimi Illyri. Illyro-Veneti (slednji se nahajajo, kakor znano, tudi v vzhodni severni Italiji) tvorijo z Liguri v zapadni Nemčiji, zapadni severni Italiji in Galiji, s Pikti v Angliji, z Ibero-Baski v Španiji, z Etrusko-Raeti v centralni Italiji in v Alpah, s Predkimerijci v južni Rusiji ter s Predgrki, ki so v najožjem sorodstvu z Maloazijati, predindogermansko staroevropsčino v centralni, južni in zapadni Evropi, vsled česar se zakarpatska geografska nomenklatura ponavlja v navedenih jezikih:

Καρπάτης : predalb. *karpe* „skala“, bask. *-karri* „kamen“ etc. BA § 72, A 291; izvedeno iz *Κάρπις* = *Καρπάτης*?

*T_{er}-t(ε)r „Tatra“ : s staroevropsk. *u ∞ au* k predgršk. *ταῦρος* „gora“ BA § 142, 271, A 281, 277; sem s staroevrop. *(a)u ∞ a* *Τάτροι* (pisano *Τάγροι*) z dissimlatorično izpalim *r*, ohranjenim v predgršk. *Τάρ-ταρ-ος* ter dak. *Τερόισκοι*.

Serrorum montes : predrom. **serra* „chaîne de montagnes“, bask. *i-zarr-* „altura“ A 278, IT 127.

*ba/es- v *Βαστάρραι* > *Bastarnici montes* in v **Bes-kū/ēd-* > *Beskyd-*, **Beščad-* : bask. *basa-* „silvestre“ in morebiti predgršk. *βασά...* *ὄρος* Hesych. DAN 354.

*bōk- „bukev“ v *Κοστόβ-βωκοι* (k *Κοστόν-* pr. predgršk. *κάστον ξόλον...* Hesych.) : predslov. s staroevrop. *ō ∞ au* **baukū* (k illyr. *-ū* cf. VZ 281) > **buky*, predgerm. **bauk-* „bukev, vrsta posod“, predgršk. *βάνκαλις* „vrsta posod“ in dalje s staroevrop. *au ∞ ā* predgerm. *Bācenis silva* > **bōk-* „bukev“, predgalsk. *Baco* „božanstvo gozda Baconens en Saintonge“, predlat. **bāca* > *bacca* „vrsta posod“ IT 118.

Βούδιον ὄρος : predgršk. *βδαροί ὄρους. δένδρα* Hesych. etc. VZf 162.

*A-λαννον ὄρος, *A-λανόν : predgršk. *λᾶνός* „kamen“ A 284.

'Ρίπαια ὄρη spadajo s staroevropsk. $r \infty l$ IT 93 (n. pr. *Furfinium* : *Fulfinium*, ὄραπη : ὄλληπη) k staroevrop. *a-l(i)p/b- „gora“ v predgršk. ἄλιβας . . . ἢ ὄρος Hesych., ἔλιψ πέτρα Hesych., Ἄλπ/βια etc. BA § 132 sq.

Predslov. *k^cu/ilm- > *ch^cu/ilm^c > *š^cilm^c : predrom. *cu/al^m- IT 121.

Predslov. *p/berg- (> *prěgynja*, *brěg* poleg *p/barg- — kakor illyro-trak. -*dava* : -*deva* — v predslov. *porg^z „prag“) = predgerm. *bergaz : predrom. *barga, maloazijat. πέργαμα etc. BA § 52, IT 91, VZ 290.

Predslov. *k^cřb- v *chrib- *chr^bb- in v *chri[b]d- spada s staroevropsk. $\infty \theta$ in $b \infty pp$ k predrom. *kra^xpp- BA § 72, 177, VZf 160.

§ 7. Staroevrop. *da/ān- ∞ *t^(c)aun- „voda“ (: etrusk. θαν-) nahajamo v predslov. *daun- > *Dunajb-cv (< *Dunajb), Τάναϊς = *dan- > *Don^b, Δάνα-πο-ις, Dana-s-tris, Βορν-σ-θέρης „Dněpr“ etc.; *p/ba^r ∞ *wa^x[r]- v Δάνα-πο-ις = Βορν-σ-θέρης (k -σ- cf. IT 95), Danu-vi-us (: *t^caun- v *raun- > Donau) = *Duna-^vb ter v *pur-a/u[n]t- > Πύρατα > Πυρετός = *P^zo^to > Βροῦτος (če ne *P^zo^to?) je sorodno s predgršk. βυῶωθηραι ταπεινωθηραι Hesych. ter bask. barr- „bas“ > *be -pe*, *a-pur-tu* etc. BA § 125, 147. K *t/da^xn cf. obširno DAN 348 sqq.

S *ti*-prefiksom IT 122 spada k *p/wa^xr- „globok“ *Ti-wa^ler- v *Tiver^b-ci Τίωρ-αντος, iz česar s trak. *tj* > *č/c > *s* *Seret^b z izpalim *n* kakor v *P^zo^to-Πύρατα in z *i*-prefiksom (+ *ie*o^s) 'Iερασος (k *nt* ∞ *s(s)* cf. *Urband- > *Urbanus* : *Urbas* IT 130). *t(u)r- v Dana-s-tr-is = Τόρας „Danastris“ je sorodno z bask. *i-turri* „fonte“ ter z ligur. *A-tura* in dalje radi staroevrop. *t* ∞ *d* z *Duras* in z *a-du(r)- v *Oδ^vra poleg *w-i*- prefigiranega *Vi-adia*; v Baltijsko morje se zliva Τουροῦντης BA § 263, 333, IT 129, 134.

'Υπανις izvira iz μήτηρ 'Υπάνιος, ob koji so živele črede divjih belih konjev : staroevrop. *k/huban- (k radi Q^cobán?) „konj“ je sorodno s predslov. *kobn-j^b > *konj^b ter radi staroevrop. *b* ∞ *m* s *komonj^b; *h* *k* ∞ (*h*) iz *kh* cf. kret. *kuti „4“ : predgršk. ὕτ- = etrusk. *huθ*, -*ut* „4“ etc.; *h* v 'Υπανις je morebiti še le grški radi *u*- > ὕ-. K *u*-vokalu pr. predlit. *kumelē* etc. A 291.

Staroevrop. *au* : *a* : *u* tiči v *Baug- > *Bug^b (k *au* cf. *Raugis* = *Baugis, *Bangis* = *Baugis) : *Bag- > *Vago*-, *Vagus*, *Bog^b > Βογ^oῶ : *Buc/ges*; to debló spada k predslov. *bag^zno in k predrom. *bauga „blato“ v frc. *boue*, puschl. *boga* in s staroevropsk *g* ∞ *k* k predgršk. βάκωα · βάθρον Hesych. — l. c. adnot. *βακ^oων βόρβορον —, βακ^oων βόθρον Hesych., *βακοίας πηλός Hesych.

²Ἐξα-μπαῖος „topli dotok reke Ὑπανις“ : staroevropsk. *a/eksa^x „voda“ — v *Axa* etc. A 280, 304; k ²Ἐξα- pr. še *Ἐξω-βυγ- (cf. zgoraj Βόκης „reka in močvirno jezero“) v ²Ἐξωβυγῖται — + *νπαῖj, ki spada s staroevropsk. j(j) ∞ th (cf. Ἰαμβος : Ἰθυμβος etc. IP 22) k predgršk. νάφθα „nafta“ oziroma s staroevropsk. th ∞ j(j) < i ∞ r k preditalsk. *nafar > *nahar (z etrusk. f > h) v *Nahar-* „osebno ime“, *nar* „žveplo“ = *Nār* „reka“. Drugače o ²Ἐξα-μπαῖος IT 133z.

Sellianus : predstaroprusk. *salus* „Regenbach“ iz staroevropsk. *sa^xl- v rečnih imenih A 307; semkaj najhitreje predgršk. ἔλος „močvirje“ ter staroevropsk. *sil-eng- v *Sblędza „rečno ime“ = predgerm. *Σιλλγγαι*. Semkaj spada tudi predslov. *s(i)l-aw- v *S(b)lov-én-e VZf 160, če ne morda k predlat. *silawa > *silua* „gozd“; *Slove^{ne} bi bili tisti del Praslovanov, ki so živeli v močvirnatem oziroma gozdnatem delu praslov. domovine, h čemur še pr. *Volynjane iz *Volyn- : predlat. *Velia* „palus“ VZf 161, nasproti *Chrvat-, ki so živeli ob Karpatih, o čemer spodaj § 8 cf., ter *Lech-, ki spada s staroevropsk. kh (> slov. ch) : k k predslovansk. *lōka = predromansk. *lanca VZf 160, dočim je predgerm. *Lugii* ob zahodni meji praslovanske domovine izvedeno iz staroevrop. *lug- „močvirje“ (illyr. ἔλος Λεύγειον etc.) VZ 287.

A-gal-ingus z *e/ing-*formantom kakor zgoraj *Sblędza = *Σιλλγγαι* : staroevropsk. *kh/gal- „sol“ v predstvn. *hal-hūs* „salina“, iber. *E-gel-esta* salinae, bask. *galtz > *gatz* „sol“ — ob reki *Agalingus* = *Danastris* leži *Galičb — oziroma staroevropsk. *gal- rečnih imen VZf 160, BA § 68.

Nusacus : staroevropsk. *na^xs- v rečnih imenih, predgršk. νᾶσος, predlat. *i-nsu-la* etc. DAN 378.

²Ἀζιάκης, oziroma s staroevropsk. ks ∞ s(s) IT 121₂₅ *Asiaces* : staroevropsk. *aksa^x, *ksa^x „voda“, o čemer literaturo zgoraj pod ²Ἐξαμπαῖος cf.; semkaj s staroevropsk. *w-ī-prefiksom, kakor zgoraj *V-i-adu[r]a* : *Ođera IT 129, predgerm. *wī-ks-l- > *wīxsl- > *Weichsel* oziroma s staroevropsk. ks > ss *wīssla v slov. *Visla ter v lat. *Vissla > *Viscla* *Vislta* > *Vistula* > *Ὀδιστοῦλα*, *Visculus*, če *Ὀδιστοῦλα* ne iz *wī-kst- (cf. *Κασταλία* „ime vrelca“ etc. DAN 359) poleg *wī-kts- > *wīks- zgoraj obravnavanih oblik. Morebiti tudi *Viscla* iz *Vicsla kakor *viscum* : *ἰξός* IT 101.

Rhode in *Sagaris* : ligur. Ῥόδ/τανός in maloazijat. *Sagaris*, predital. *Σάγρος*.

*Ros- „pritok Dnepra“ : staroevropsk. *r-a(u)ks- ∞ *r-a(u)ss-, plural k *aks- „voda“, o čemer zgoraj pod ²Ἐξα-μπαῖος cf., ohranjeno tudi

v *Ῥωξολανοί* > *Ῥεσθιναλος* ter v **Rusv* iz **Rauss-* oziroma **Rosv* iz **Rass-* in v predskytsk. **Raus-* > iransk. **Raus-* > *Ῥως* „Volga“ in **Ras-* > iransk. **Rah-* > *Ῥα* id. VZf 161.

*-sna v predrusk. rečnih imenih: predslov. **Sal/én-* ($\bar{a} \infty \bar{e}$ kakor *-dava*: *-deva*) DAN 353.

Ῥρι-δανός spada v *-δανός* k staroevropsk. **t^(c)/da*n-* „voda“, o čemer zgoraj § 7 začetek cf. *ἠρι-*, v kolikor ni z gršk. ljudsko etimologijo opraviti, spominja z $\bar{a} \infty \bar{e}$ na predgršk. *Ῥραι* „imena otokov“ = predlat. *arae* „klečeti“ etc. A 286; ker pa se zлива *Ῥρι-δανός* v morje na jantarovem pobrežju, spada **Ῥρι-* > **Ῥεφαρι-* k predkelt. **web(a)r-* > **web(a)r-* > kymr. *gwefr* „jantar“ IT 125.

Obširno o staroevropskem izvoru pred baltoslovanskih rečnih imen cf. DAN 375 sqq.

O predslov. izvoru besede **bara* cf. zgoraj § 2. Predslov. **bolto* spada k illyro-trak. *Di-baltum* „kraj v močvari med dvema potokoma“ IT 102, 122; hetit. *wellu-* „reka“ odgovarja s staroevropsk. *e*: *ei/i* (*Βηρη-*: *Βηρ(ε)ι-* etc. IT 80) predslov. **oila* IT 103; predslov. **odr̥* spada, če pomeni prvotno „kleč v reki“, k predital. *adra* id est *petra* DAN 376i ter z $r \infty r$ > θ k predgrk. *ἀδίας*: *ἐσχάρα*, *βωμός* Hesych.

§ 8. **Wen(a^x)t-* (poleg $t \infty d$ kakor *Καρπάτης*: *Καρπάθης*, *Τάναϊς*: **Don̥*: **t^caun-* > **paun-* > *Donau*, maloazijat. *Τυροσηνος*: *Θυροσηνος*: *Αυροζηλα* DAN 352) > *Ἐνετοί Venet(h)i Vena/edi* > predgerm. **Wena/e/uplā-*, finsk. *Venäjä*, predslov. **Vētiči* so severni Illyri v vzhodni Nemčiji globoko noter v Sarmatijo med Karpati = *Ὀβενεδικά ὄρη* in Baltijskim morjem (cf. *Ὀβενεδικός κόλπος*) in zapadni Illyri v vzhodni zgornji Italiji; **W-ena^xt-*, ki se nahaja tudi v Mali Aziji in Galiji, je staroevrop. *w*-prefigurirano **a^xn(a^x)t(r)-* „človek“ (cf. predlet. *vepris* = predslov. *vepr̥*: predlat. *aper*), ohranjeno v hetit. *antu-hša-*, predgršk. *ἄνθρωπος* ter v *Ἄντες* > slov. **otin̥* „gigas“ VZf 160.

Iz staroevropsk. **t(h)ēut/d-* ∞ **lēud-* „ljudje“ (k $th \infty l$ cf. predgršk. *θώραξ*: predlat. *lōrica*) je izvedno predgerm. **leud-* = predslov. **ljudb* in predlit. *tautā*, predslov. **tud-jb* „ljudski, tuj“, h čemur tudi predslov. *Dudlēbi* s staroevropsk. $t \infty d$ kakor v predgalsk. *Δευδό-ριξ* VZf 150, IT 110.

Iz staroevropsk. **ssir-b-* „otrok“, *b*-podaljšava k illyro-trak. *-σαριος* „**sin*“, *-σαρ-ύη* „**hči*“, *-σα[r]ος* „**sin*“ IT 89, bask. *sor* „roditi“ BA § 459, 881, je nastal predslov. **srb̥* „**sin*“ > **Srb-in̥* „Srb“ ter predgršk. *Σιρβαλονον*: *βρέφος ἀπὸ ξένης ἐνηνεγμένον καὶ πεπρα[γ]μένον* Hesych. VZf 161.

K *Rusv : *Rosv, *Lęchv, *Volynjane, *Slovēne, Βουδῖνοι cf. § 6-7. *Neuroi* : predskyt. ἄ-νορ „*vočs*“ ter s staroevrop. *r* ∞ *θ* predgršk. *voos > *vočs* IT 134, VZf 160. K staroevropsk. *eu* ∞ *o* pr. predskyt. ῥ-εὐξίναλοι : ῥ-οξολανοί, ki spada k staroevropsk. **r-ak̥sa-n/l* „*vode*“, ohranjenemu tudi v *Eῦξεννος > *Eῦξεινος* in *Ἄξεινος.

Staroevropsk. **a^hb(a)r-* „*orjak*“, ohranjen v predgršk. βρι̇ ἐπὶ τοῦ μεγάλου Hesych., βριμῖος̇ μέγας . . . Hesych. ὀ-βριμος „*fort, robuste, violent*“, predgot. *abrs* „*ισχυρός*“, se ponavlja v predsl. **obr̥v* *obori = *Ἀβάρεις „*neslov. narod*“ VZf 161. Za staroevropsk. izvor te besede govori predgršk. *b* = predgerm. *b* ter *a* ∞ *u* v ὕβρι-ις „*insolence*“.

Predsl. **Ch̥rvat-in̥v*, **Chrovat-in̥v* (k o cf. *Hrovat*, Χρωβάτοι, Κραβάτοι *Chroati*, *Crauati* etc.) poleg morebitnega **K̥rvat-* etc. (cf. *korvackoj*, *Karwat*, Κραβάτοι) — **Chalor̥vat-* radi češk. *Charvat* etc. je nesigurno — iz **Ch̥rvata* (*gora*) „*Καρπάτης*“ kakor *Ilija* > *iliin̥v*; po *Slovēn-in̥v* : *Slovēne* nastane analožno **Ch̥rvate* > **Ch̥rvati* > **Ch̥rvat̥v*. *k* ∞ *kh* > slov. *ch* kakor *Καρπάτης* : *Καρπάτης*, predsl. **k/gruša* : *chruša; *k* ā/*a/ur* ∞ *ra/u* > slov. *a/o/ur* ∞ *ro/č* cf. glede ā ∞ *a* zgoraj § 2. Glede *a* ∞ *u* cf. *Bag-* : *Bug-* § 7, **Don̥v* : **D̥n̥p̥r-* (k ā ∞ ē radi *Ἄναπρις* cf. illyro-trak. *-dava* ∞ *-deva* in predsl. **San̥v* : **Sēn̥v* DAN 353), predgerm. **Wenap̥* : **Wenuf-* „*Venetus*“, *Τάρταρος* : **Τ̥r-t(̥)r-* etc. zgoraj § 6 in predvsem illyro-trak. *Σαλα-μ-βρία* : *Σαλω-μ-βρία* IT 82. Glede metateze primerjaj illyro-trak. *Bargullum* : *Βράγγλος*, *Tergeste* : *Tragurium* (+ *te*-prefiks v *Τε-τραγγοῦριν*), *Ἀλβανοί *Arben-* (k illyro-trak. *l* ∞ *r* cf. *Fulfinium* : *Furfinium*, predgršk. *κασωρίς* : *κασαλβάς* IT 93 ter s predalb. *Ἀλβιον sorodno *Ῥιπαια* § 6) : *L'ab-* ter predvsem s *Καρπάτης* sorodno predgršk. *Κάρπαθος* : *Κράπαθος* „*otok*“ in predrom. **crapp-*; posebno poučno v tem oziru je gršk. *κρημάστρα*, ki je dalo v illyro-trak. ustih **kar(a)müssl-* > slov. **kor(o)myslo* IT 99. K *r* ∞ *v* pr. *Φιλιππό-πολις* > illyro-trak. *Pulpu-deva* > *Ploudiv*, (*Ἄνα-*)*πρ-ις* : (*Danu-*)*vi[r]-us*, (*Duna-*)*v̥*, *-δαπα* : *-dava*, *Σαπαῖοι* : *Σά[ɸ]ῖοι* etc. IT 102.

Illyro-trak. **k^ha^rwā/at^há^x* — k ā : *a* cf. zgoraj § 2; *a* v slov. **Ch̥rvat̥v* je morebiti analožen po *-at̥v*-formantu — tiči tudi v aspiraciji stnord. *Harfaða*, ker je, kakor sem IT 79, VZf 149 skušal dokazati, germanski premik konsonantov povzročen po illyro-trak. artikulaciji predgermanskih avtohtonov, vsled česar illyr. *b*, *p* v predgermanskih reliktnih neizpremenjen ostane; neverjetno je, da bi **Ch̥rvat̥v* še le iz germanskih ust prišel do Praslovanov, to radi tega, ker ni bilo med Praslovani in med Pragermani nikakih stikov, izvzemši identite staroevropskega substrata, o čemer cf. IT passim. Proti germanskemu izvoru govori tudi končno naglaševanje v shr. *Hrvāta*, ker

germanščina naglaša prvi zlog, dočim je v illyro-traščini eksistiralo tudi končno naglaševanje IT 131 sq.

Sicer pa zgoraj sponirano *Chrvat-inz kot izpeljanka iz *Chrvata (scilicet *gora*) ni neobhodno potrebno, ker so morebiti eksistirali že v predslov. dobi v Zakarpatju *Καρπατοι (avtohtona končnica je neznana), čijih razmerje do *Καρπάτης* je isto kakor v *Κάρποι* do predalb. *karpē* „skala“, *Ταῦροι* „narod“ : predgršk. *ταῦρος* „mons“, *Κοστούβωχοι* do **bōk-* „bukev“ zgoraj § 6, *Axiacae* do *Axiaces* „reka“, *Navari* do staroevropsk. **navar-* „globel“ > bašk. *nabar-*, predrom. **navar[r]* etc. DAN 374, *Alauni* do *Alaunus* „gora“. Celó z možnostjo je računati, da je **Καρπατ-* bilo prvotno ime naroda, ki je živel ob **Karp-* (= predalb. *karpē* „skala“) „Karpati“ — cf. *Κάρποι* „ime podkarpatskega naroda“ in *Κάρπις* „Karpati“ —; k -at-formantu v **Καρπ-άτ-* „Karpačani“ cf. illyro-trak. imena narodov *Catarb-at-es* „narod in reka“, ligur. narode *Casmonates*, *Veleiates*, *Ilvates* etc. V tem slučaju bi nastal *Καρπάτης ὄρος* še le na podlagi etnika **Καρπ-άτ-*, ki je iz **Καρπ-* „skala > Karpati“ izveden.

Slednjč je možno tudi *Chrvatz „Hrvatija, Hrvati“ > *Chrvatinz kakor *Rusv „Rusija, Rusi“ > *Rusinz; iz *Chrvatinz analogično *Chrvatz kakor iz **Lešē/ane* (> madj. *Lengyen*) *Lečv. *Leč-jěn-e iz **leč-* = *lōka s staroevropsk. *a* ∞ *e* in *k* ∞ *k^c* > slov. *ch*, o čemer zgoraj *Chrvatinz ter še venet. **karant-* „kamen“ > shr. *korutina*, slov. *Korotjsko poleg *Chorutane* in spodaj § 14 cf. Če je glasoslovno *Lečjēne > **Lešē/ane* > madj. *Lengyen* s substitucijo slov. *š* z ugrofinsk. *ś* v *ns* (> madj. *č* ∞ *d*) neverjetno, tedaj je predslov. *Leč-jěn-e > *Ležēne > *Λευζενίνοι* izvedeno iz predslov. **lēg^v* — k *k/g* ∞ *k^c* > slov. *ch* cf. **k/gruša* : *chruša ter predslov. **lōg^v* —; najbližje madj. *Lengyen* je seveda iz *lēdo (= predrom., predgalsk. *landa) izvedeno **Leč-jěn-* (cf. *lečvskz*), čigar *dj* ozirom iz tega nasladi *dž* ali *dž* bi prešel v madj. *d*.

Če je *Čečv : *Čēčv (k *a^x* ∞ *ā^x* cf. § 2) > *Čachv kot praoblika možno, tedaj mi je najverjetneje, da je *Čelēčv iz **kelēks-* „mladič“ — cf. analožno *Srb-inz iz *srbv „sin“ — nastalo; k reduplik. **kelēks-*¹ cf. predlit. *kēksē* „kurba“ in brez reduplik. predgršk. *κάσσα* „mladenka > kurba“. K staroevropsk. **ka^xs(s)-* „mladič“ cf. s *ts* ∞ *st* predgršk. *κάστωρ* : *κασινας* (> *Κάστωρ*; -ωρ kakor v *κασωρίς* „kurba“) ter illyro-trak. **k/ga^xs(s)-* (s *k* ∞ *g* v sestavljenkah IT 78) v *Λαϊκώσης*.

¹ K prehodu *kš* > *ch* cf. predslov. *pvl-chv : predgršk. *μω-ξός*
A 299.

¹ Ἀστυ-κόσης, Οὐόλο-γαίσης, *Dril-gisa*, predskytsk. *Οὐσί-γασος* (pikt. *oðsoç* „volk“ = bask. *otso* id.) IT 136. *κάσσα* je tudi iz *κάσα razložljivo kakor predgršk. *κρίζος* > *κρισός* IT 121.

§ 9. Na ta illyrski = staroevropski substrat se je vlegel najstarejši val Indogermanov, v katerem je prešel palatal *k̄* v velar *k* in ki je razpal v Tračane na illyrskem teritoriju, v Kimerijce v predskytski južni Rusiji, v Tohare v Aziji in v Hetite v Mali Aziji; jezik, ki se je govoril v tako nastalem illyro-traškem Zakarpatju in na severnem Balkanu je bil po slovarju večinoma še illyrski = staroevropski, po končnicah pa indogermanski, kakor se to da najlepše konstatirati na hetitsčini, ki je po besednem zakladu večidel maloazijatska — in torej s staroevropsčino sorodna —, po sklanjatvi in spregatvi pa pretežno indogermanska. Domneva se, da bazirajo na idg. *k̄* > *k*-dijalektu take baltoslov. besede, kjer je idg. palatal v velar prešel n. pr. *akmōn, **ghans-* etc. > lit. *akmuō*, slov. *gqsъ etc. O stališču traščine med idg. jeziki cf. VZ 295. O glavnih črtah illyrščine cf. predvsem IT in v uvodu navedena dela passim: a) kvantitativna in kvalitativna alternacija vokalov (dolžina ∞ kračina, labialvokal ∞ delabializirani vokal). b) Pri konsonantih alternacija tenuis ∞ media ∞ aspiracija, prehod konsonantov *ʃ* *δ* *s* *š* *n* v likvide, menjavanje *r* ∞ *l* oziroma redukcija likvid v '*lj*' > *o* ter menjavanje geminata ∞ simpleks, h čemur tabelo IP 22 cf.

§ 10. Še le na illyro-traški substrat Zakarpatja so se naselili Slovani, se pomešali z avtohtoni in jim vrinili slovanščino; ker pa so bili Slovani manj kulturni kot avtohtoni, so se oprijeli avtohtonih šeg in običajev, ali bolje rečeno avtohtoni so se sicer poslovanili, kar se tiče jezika, vendar so si pridržali po večini svoje predslovanske institucije in ž njimi vred tudi odgovarjajoče izraze.

Tako je religija Slovanov po večini predslovanska IT 104 in index s. v.; manje živalstvo (**osvlt̥* [iz lat.], **baran̥*, **golqbb̥*, **konj̥b̥*, *korva, **kopr̥*, *kuna, **kot̥*, **ogar̥*, **orb̥*, **plotun̥*, **s̥rna*, *melko, **ch̥rt̥*, **vol̥*, **vepr̥*, **zqbr̥*, **v̥ek̥ša* etc. IT index s. v.), rastlinstvo (**aboln̥*, **avor̥*, *bersky [iz lat.], **bor̥*, *buky, **b̥r̥*, **č̥erša* [iz lat.], **chl̥b̥*, **d̥et̥lja*, **d̥qbr̥*, **grab̥*, *gruša, **ch̥melj̥*, **ch̥r̥n̥*, **k̥d̥l̥žel-*, *konoplja, **ln̥*, **po(l)skonj̥*, **lan̥*, **l̥dina*, **korvaj̥*, **l̥ka*, **log̥*, **loķ̥fika*, **ma-c̥s-*, **ma-klen̥*, **mo-dr̥n̥*, **m̥eta* [iz lat.], **omeg̥*, **or̥č̥h̥*, **pol̥*, *proso, **r̥pa*, **r̥ž̥*, *tyky etc. l. c.), minerali (**bal̥van̥*, *bordy, **žel̥zo*, **s̥rebro*, *olovo, **v̥tr̥*, *kosa, *mo-tyka, **moseg̥*, **ok̥no*, **sk̥leg̥*, **tik(r)̥*, **m̥d̥b̥*, **topor̥*, **user-eg̥* etc. l. c.); predslov. je l. c. tudi **gord̥*, **cholst̥*, **chorm̥*, **koldeg̥* VZf 160, **k̥p̥l̥b̥*, **k̥n̥jiga*,

*kerga, *kerčema, *kerčage, *lékč, *mečč [iz gršk.], *brɛnja, *mo-gyla, *nědro, *nyktva [iz gršk.], *pěņdzv, *pekter- DAN 364, *sablja, *taborč, **tovaris(t)jv*, *tyņč, *voskč etc., o čemer obširno IT index s. v. cf.

§ 11. Predno preidem k *kasęgč nekoliko besed o zakarpatsem, predslov. družabnem redu, kamor spada tudi *kasęgč. Predslovanstvo izrazov zakarpatskega, staroevropskega socijalnega reda bazira: a) na pomankanju sorodnih besed v drugih idg. jezikih ali na omejitvi na germanščino in slovanščino, ki je posledica istega palaeoevropskega substrata. b) Na sorodnih besedah v illyro-traščini južno od praslovanske domovine na severnem Balkanu in v južni Rusiji, kjer pa se je na illyro-traški substrat vlegla še iranska skytsčina; da ni v zakarpatški illyrotraščini, izvzemši relikto v slovanščini, o tem ničesar ohranjenega, je razumljivo, če pomislimo, da je bila starim piscem hyperborejska Sarmatija bajni svet. Iz tega sledi, da si odgovarjajo illyro-traški relikti v slovanščini (in germ.) ter ohranjeni korrelati v južni Rusiji in na severnem Balkanu kakor na pr. galski elementi v Franciji in keltski jeziki v Britaniji in Irski, oboji so hronološko in geografično različni refleksi skupne illyro-traščine, s čimer odpade dozdevna nemožnost, spraviti Illyro-Trake v zgodovinsko in geografsko zvezo s Slovani. Kedaj so prišli Slovani v Zakarpatje in kako dolgo so se zadržali Illyro-Traki v Karpatih, so postranska vprašanja, ki nas, če operiramo s predslov. illyro-trašk. substratom, ne tangirajo; da bi bili Illyro-Traki kedaj podvrgli Slovane, o tem ne ve zgodovina ničesar, sicer bi pa ta teza komaj razložila zakarpatško geografsko nomenklaturu, od koje se predslov. substrat ne sme ločiti, ker osvajajoči narodi navadno prevzemajo že obstoječa imena.

a) Jedro družabnega reda tvori familija in središče familije je ognjišče; predslov. izraz za ognjišče se glasi **tawāris(t)*- — s < ss < ts, s čimer se v staroevropsč. menja st; pr. predslov. *svrna : predlit. *stirna* etc. IT 113 —, iz česar je izvedeno slov. **tovaris(t)-jv* „tovariš“. K predslov. **tawārist/s-* „ognjišče“ spada s staroevrop. *ts ∞ st ∞ t* (cf. predgršk. *ἀάφ-πῆ* „riba, ki se zove tudi *βῶδς*“ : predidg. dij. **sta^xur-* „bik“ : **ta^xur-* **ta^xrw-* id. etc. VZ 302) predskyt. **Taβa^xur-* z *r ∞ 0* kakor skyt. *Ἄπι* „Γῆ“ : predgršk. *ἄπιυος* etc. IP 33, iz česar z iransk.-skyt. *ai* > *i* *Taβuri* „*Ἰοτιη* = boginja ognjišča“; k *ai* > *i* cf. *sparaga-paesa-* > *Σπαγαπίσης*.

β) „Družina“ (oziroma „zadruga“) se je izražala s **sta^xp-* „hiša“, ohranjenim v predslov. **stap-* > *stopanč „domačin“ ter v predalb. **štap-* > *štep* > *štepī* „hiša“, h čemur spada s staroevrop. *ap*

∞ *ub* predslov. *b-steba etc. DAN 365, 367. S prehodom *st* ∞ *z* (cf. *Τριστόρις* : *Τιριζα*, predlit. *stuñbras* : predslov. *zqbr̥* etc. IT 113) in s podaljšavo z *-uth*-formantom je nastal illyro-trak. **ζιβ-υθ-* „družina, zadruga“ — *k u v* *b-steba ∞ *i v* **ζιβ-* cf. IT 81 sq. — v illyro-trak. *ζιβυθ-ιδες* : *αι Θραξσαι, οι Θραξες γρησιτοι*. Poglavar predslov. **spad-* ∞ illyro-trak. *ζιβυθ-* „družina, zadruga“ — oboje je izvedeno s staroevropsk.-maloazijat. *-a(n)d-* ∞ *-u(n)th-*formantom iz **sta^xp-* „hiša“, h čemur maloazijat. krajevno ime *A-σπ-ενδ-ος* ∞ *E-σπ-εδ-ιως* etc. DAN 365 cf. — se zove **ga-spad-* > slov. *gospodb „gazda“; *k* **ga-* cf. maloazijat. *Ἰσο-γῶα*, „glavar bogov > *Ζεύς*“ etc. BA § 96, *k* *-(n)th-*formantu cf. DAN 369 sq. in *k* **sta^xp-* ∞ **t^sa^xp-* > **sp-* v **go-sp-od-^b* cf. poleg semkaj spadajočega *A-σπ-ενδ-ος* še IT 90.

b) V zakarpatskih familijah in zadrugah, nastalih po amalgamaciji illyro-traških avtohtonov s priseljenimi Slovani, je vladala, vsaj v prvih generacijah, dvojezičnost, ki se — poleg kontaminacij kakor *koza = predslov. **kopr̥* „caper“ (: etrusk. *κάπρα* etc. BA § 11, VZ 277; **kopr̥* je še ohranjeno v rastlinskem imenu **kopr̥*, ki ima močan vonj IT 119) + stind. *ajā*, *govēdo = **g^{ow-}* + predgršk. = illyro-trak. *βόλιθος* DAN 370 — predvsem javlja v imenih družinskih članov.

a) Predslov. *kobta spada s staroevropsk. *t* ∞ *s* *k* predgerm. **kabis-* > *Kebse* itd. BA § 737; tudi slov. *k* = germ. *k* govori za staroevropsk. izvor brez ozira na maloazijat. **k(h)ab-* v *ca-tra* „ženski otrok“ > „hči“ in *ka-hb-* „mož hčere“; *-it/s-* je staroevropsk. formant za „ženski“ spol VZ 289.

β) Predslov. *lada spada morebiti k maloazijat. *lada*, ki je nastalo iz *lābda kakor predgršk. *σίβδη* > *σίδη*; *k* *lābda cf. z *ā* ∞ *u* predgršk. *λυπτά* „kurba“ in z *b* ∞ *m* kavk. **la^xmd-* > **la^xnd-*.

γ) Predslov. *pēga „paelex“ v *potv-pegā*, uxor dimissa“ (: idg. **poti-* ali predgršk. *βάτικες* : *γυναίκες* VZ 315 s *p* ∞ *b*) in *Pri-pégala* „Priapus . . . Beelphegor impudicus“ iz **paig-* in **paig-* iz **pai[l/r]g-*, ohranjene v predlat. *paelex*, predarm. **farg-j-* > *harč*, predhebr. *pillegeš* etc. BA § 107; *k* *l/r* ∞ *θ* cf. illyro-trak. *Diurpaneus* > *Diuppaneus*, *Ἰορθησός* > *Ἰοθησός* IT 89.

δ) Predslov. *kurva „kurba“ je identično z illyro-trak. **gā[r]-uā* „žena“ v *Μαδα-γάβα* „soproga Herakleida“; *h* kompozicijski leniciji *k* > *g* cf. maloazijat. *Κελε-* : *Πυ-γελα*, *k au* > slov. *u* ∞ *ā/a* cf. illyro-trak. *-traulis* : *-τραλις*, *k r* ∞ *θ* cf. **Iskur̥* : *Ἰοσκιος*. Sem tudi predalb. **ga^rrān-* > *gron-* „žena“ z izpadom nenaglašene *a^x* kakor *ter* > *š-tr-as*; *k ān* ∞ *u[n]* v *gron-* : **kauru^wā* > *kurva cf. illyro-trak. *Σαλαμ-*

βραία : Σαλυμβραία IT 82 sq. in dak. διέλλεινα : διέλλεια l. c. 86. Semkaj tudi predgršk. *γαρφ- „žena“ v Hesych. γαρύβια· γάμοι, če rr dial. iz rw in če pomenski prehod kakor v žena > ženiti se; k -uⁿ-[j]ā-formantu cf. VZ 281 etrusk. vescuⁿ : Vescon-ia, larθuⁿ : larθu-ia, malo-azijat. Μασσων : Μασου[n-j]a etc.

ε) Predslov. *ken-, *khen-, *khn- > *čēn-, *chen- > *šen-, *chn- > *n- „soproga“ — k chn- > n- cf. *čbrchnē > *čbrnē in *kšēn- „usnje“ (v lit. šī-kšnā > šikšnó-sparnis „netopir“) > *chen-to-pyrē > *šētopyrē „netopir“ : *[ch]ne-to-pyrē id. — v *pa-šenogē *pa-čēnogē¹ „maritus sororis uxoris meae“, predarm. k^een-i „sestra soproge“, z-o-k^ean-č^e „mati soproge“. Predarm. k^e ostane neizpremenjen, dočim prehaja idg. kh v x; o v z-o-k^ean-č^e je predarm. prefiks kakor n. pr. v etrusk. pu-ia „soproga“ > predgršk. ὀ-πιῶ „se oženim“; č^e iz tj je ali formant ali pa = etrusk. a-ti „mati“; z- je arm. prefiks kakor v z-ard : ἄρτῶς, *swe-kur- > arm. *k^eesur > *z-k^eesur > skesur in kesur z opustitvijo prefiksa z-, vsled česar je lat. gener < *g^eneros identično z arm. *g^heⁿeros > *(d)zāner *z-āner > āner „γαμβρός, oče ali brat žene“. -ag- v *pa-šen-og-ē je illyro-trak. -a^x[n]g/k-formant kakor v *baro(n)g- > Βρόγγος : Βάργος. *skēlēgē : σκάρακη (arm. z-o-k^ean-č^e je tudi iz *k^ean-kj-izvedljivo) etc. IT 86, predgršk. -(n)g- v σπάτα(γ)ρος etc.

Iz predslov. še cf. k -ogē-formantu : *Svar-ogē „Ηφαιστος = bog ognja“ — njegov sin je Ἥλιος = *Svarožitjē — : etrusk. var „ogelj“ s s-prefiksom kakor dak. Coryllus : Σ-κορύλων etc. IT 104, 124 sq.

*mēnogē = predgerm. *manag- in s staroevropsk. g ∞ kk predirsk. menicc : predalb. *man > mē „več“, ki spada z illyrotrak. n(n) ∞ nt IT 96, 109, 130 sq. k etrusk. mantissa „additamentum“ IT 130, BA § 183, 791.

*chōdogē < *khand(h)- : predgršk. *χανθ- > χάνθαροι ... μεγάλοι Hesych. in s staroevropsk. k^e ∞ g γάνδος· ὁ πολλὰ εἰδὼς καὶ παροῦργος ... Hesych.

*kolimogē „σκηπή“ : illyro-trak. *kalīm- < gršk. καλύβη IT 119.

*tvarogē „tvarog (iz kobiljega mleka?)“ — Skyti in Prusi so uporabljali konjsko mleko! — : predslov. *tovarē „*konj > osel, tovar“ IT 110; cf. tudi IT 94. K a > 0 cf. Ἀμήδοκος : Μήδοκος IT 90; predskyt. βού-τρον je sestavljeno iz lyd. ἱ-βν „πολύ“ (h čemur z ū ∞ ī IT 81 sq. tudi predfryg. πi- v πi-κίριον : predslov. *korva) in *twūr- > *tūr-

¹ *pa-šanogē ali z asimilacijo a-e > a-a ali pa iz *pa-šēnogē z e : ē kakor *Čechē : *Čachē § 2.

kakor v illyro-trak. Σουρεγέ-θης : *Svarog z $\bar{a} \infty \bar{u}$ IT 82. K predslov. *melko = predlat. *melca* = predrom. *malga cf. BA § 56, IT 94.

*pirog : *pyro* in z $\bar{u} \infty \bar{i}$ illyro-trak. **pi[r]*- v Πιέ-φειγοί = Μελινο-φάγοι IT 83.

**i-bna/eg-* (cf. *-dava* : *-deva*) > predslov. **bnō/eg* „γρόψ“ : predgršk. ἰ-βινος ἄετός Hesych. VZ 274.

*čvrtog : *čert-m > *čerm in s $t \infty st$ (cf. **ta^xuro* : **sta^xuro*) **čb/erst-ja* : predalb. *ka[rs]tún*, illyro-trak. *-χορτα* etc. v krajevnih imenih IT 115.

pa- v *pa-šenog komaj = *pa-* v *pa-storēka, *pa-svrb, hitreje k staroevrop. **o-pa^x* > etrusk. *pu-ia* „soproga“, predgršk. ὀ-πνίω „se ženim“, illyro-trak. *-πovος* *-pu-s* v ženskih imenih IT 89, predgerm. **ap^eá-* > got. *aba* „soprog“, ki spada s $θ \infty r$ k predarm. **for-* > *hor* „zet“; morebiti tudi arm. *z-ok^eanč^e* iz **p/fo-k^ean-k-*, iz česar femininum **fok^eank-j* > *z-ok^eanč^e*, v kojem slučaju *pašenog iz **pō/ā-k^een-ag-*. Iz predslov. ali bolje iz južnoruske staroevropske je izposojena tudi turkotatarska praoblika, iz koje turšk. *badžanak* > bulg. *badžanak*; isto velja za turkotatarske, predslov. *čvrtog, *tvarog odgovarjajoče oblike. Poučno v tem oziru je predslov. *knjiga, ki je došlo k Slovanom čez južnoruski predidg. kulturni center, odkoder je tudi ugro-finsk. > madj. *könyv* prevzet. V illyrotraški južni Rusiji prehaja *u* v *i* in *k* v *g* in tu je assyr. *kunukku* dalo **kunig-* kakor Δόλογοι : *Dolongae*, *kvčag (: κρωσσός) : *kvrga etc. IT 92 sq., **[v]rvgjv* : βριζα, βρωτος : *brisa* etc. l. c. 81.; k $g(h) \infty k^e$ v *knjiga : illyro-trak. > arm. *knik^e* cf. arm. **thūgh-* > *tuz* : gršk. τῦρον.

Če je *-og-* v zgoraj navedenih vzgledih illyro-trak. *-a[n]g* < *-a[n]k-*, spada morebiti semkaj tudi predkimer. **kāssak-* v južni Rusiji — cf. z ohranjenim *n* illyro-trak. Κοσίγγας „ime vladarja“ etc. spodaj § 13 — v Κάσακος Κάσαγος „osebno ime“, oset. *Käsäg* „Kabardinec“, strus. *Kasog* „Čerkes“, tako da bi bila diferenca med *Kasēg in *Kasog slična razliki med illyro-trak. Βρόγγος < **barōng-* in Βάργος < *Barāngos < **bārong-*. Seveda se ne da dokazati, da mora južnorus. **Kāssak/g-* „ime naroda“ izhajati iz illyro-trak. **kāss-a^{ng-}* „glavar“, dasi ni izključeno, da je s *Kasog morebiti sorodno turšk. *kazak* „prosti neodvisni človek“ (> rus. *kozak*), če je izposojeno iz južnorusk. predkimer. **kāssak-* „glavar“ oziroma če je izvedeno iz južnorusk. > kavk. narodnega imena *Kasog*-*Käsäg*. K vezi med turšk. *kazak* „kozak“ in *Kasog* (= Čerkes) — Čerkesi imajo sledove takozvane „stepske kulture“ in so pred vpadom Tatarov tvorili del južnoruskih stepskih nomadov, oni so tudi ustanovili Čerkask „glavno

ognjišče kozaštva“ — cf. Ebert Reallex. VI 254, tako da je mogoče, da so si Turki izposodili besedo *kazak* seveda, če ni *kazak* iz turščine same razložljivo, oziroma če je v turščini prehod *kāssak- > *kazak* verjeten, o čemer ne morem ničesar gotovega dognati, kakor je celo njihovo ime *T-δρακα*- : *Ἰ-δρακα* : *Ὀδραγοι* IT 124 najhitreje predturšk. izvora. Da je narod *Kasog̃-Kāsāg* prvotno živel v južnoruski stepi in da se je deloma z doseljenimi Kimerijci, Skyti, Slovani in Turkotatari pomešal, deloma pa se njim izognil v kavkaške gore, je a priori verjetneje kakor obratno.

Isti staroevropski-maloazijat. **k^(e)aⁿ*- „žena, soproga“ nahajamo tudi v lyk. *kāna* „mati“ — „mati“ iz „žena“ kakor obratno slov. *mati* > lit. *mótė* „žena“ ali pa radi tega, ker „soproga“ moža je „mati“ otrokom —, nadalje v predlit. *lai-gōn-as* „brat soproge“ (k *lai- „brat“ iz *wlai- cf. predalb. *vetā* „brat“) s kompozicijsko lenicijo *k* > *g* kakor maloazijat. *Κερε*- : *Ου-γερεις*; seveda je lit. *laigōnas* tudi iz *laiguō izvedljivo kakor *žmuō* : *žmon-ā*, zato govori predvsem predalb. *waxlagōn (k *ai* ∞ *a* cf. illyro-trak. *μόναπος* : *μόναπος* IT 81) > *wetāe > *vetā* in **waxlagen-* > *vtazen-*. Pod vplivom staroevropsk. > lit. *laigōnas* je v idg. *daiwēr „brat soproga“ nastopil velar v ags. *tācor*. **k^en-* „soprog(a)“ iz „žena“ (cf. sumer. *gen* „žena“) tiči v etrusk. *χne-ati-ei > *netei* „socrus = *soproga/e mati“ z etrusk. *χn-* > *n-* VZf 162, *ea* > *e* v *ce(a)lχls* in *ie* > *e* *Velies* > *Vele*, *ati* pomeni v etrušč. „mati“; pod vplivom etrušč. **χn-* „soprog(a)“, *χneatiei „tašča“ je prešel *m* in *ǵ* idg. **ǵem-* v gršk. *γαμ-β-ρός*, stind. *jāmātar-* „zet“ v *n* in *ǵ(h)* v lat. *gener*, arm. **[d]z-aner* id. > *aner* in v lit. *žéntas* id., v kolikor ni tu računati z idg. **ǵen-* „roditi“. Isto **k^ene-* > slov. **chne-* > **ne-* tiči v predslov. *ne-věsta „žena nova“, o čemer spodaj sub *z* cf.; pod vplivom predslov. = staroevropsk. *k^e* ∞ *k* v *z-ok^eanc^e* „tašča = mati soproge“, predslov. **pa-š/čnog̃* „mož sestre soproge“ je prešel *k̃* v idg. **swe-kur-* v *k^e* > alb. *h* v *vjehĩr* in v *k* v slov. *svekry. Pri *svekry pride tudi *k* predslov. **ti-kst-* „oče soproge > *tvstv „tast“ v poštev, o čemer spodaj sub *ž* cf.

ζ) K staroevropsk. **ka^sšš* > **ka^stš* : **ka^sšt* ∞ **ka^st* „soproga“ — k *s^t* ∞ *t* cf. predidg. dial. **sta^suro-* : **tsa^rp-* (> *σάραη* „riba, ki se zove tudi *βοῦς*“) : **ta^suro-*, **ta^srw-* etc. VZ 302, IT 109 sq. — cf. **k(a^s)tš* > *kš v **wo-*prefigiranem IT 128 predlat. *vo-x-or* *vu-xor > *u-xor*, iz česar je s staroevropsk. *o* : *ō* in *kš* > *šš* kakor *Weichsel* : *Visla* nastalo predlit. *wō-ššw-jē > *wuošw-jē > *úošvé* „mati soproge“, *úošvis* „oče soproge“; predlit. **wō-ššw-* iz **wōššū-* in **ššū-* iz **ššur-* kakor *Ὀσμιοσ* iz **Iskr̃w̃*. Z *ū/u* se menja v staroevropsčini *ō* lat. *u-x-ōr-* in *eu* v

predsl. *ššeur- > *sjur- > *šur-jb „uxoris frater“, ki se sicer veže s stind. *syāla-* id. K $\bar{o} : \bar{u}/u : eu$ cf. illyro-trak. *Βέ-βρονες : Βρεῦκοι, Μώτρεις : Ἀ-μούτριον, Πώταλος : Πανταλία* > *Peuntalia* kakor *-dava* > *-deva* etc. IT 82. K predlit. [w]úošvé spada dalje predkelt. *wo-kšw-ij- „nurus“, iz česar čez kymr. *gwaaxwið- > *gwaaxuð- > *gwa[h]uð- kymr. *gwaudd* in s *xwi- > *xwe- > *xe* stkorn. *guhít*, bret. *gouhez* „nurus“. K *ka^xtš „uxor“ čez *ka^xšt (cf. poleg *wī-kts- v *Weichsel* in s *ks* > *ss* *Visla* se nahajajoče *wī-kst- [: predgršk. *Καστάλλα* „ime vrelca“ etc. DAN 359, k *ts* ∞ *st* cf. še VZ 272] v *Οδιστοόβλα* etc.) predsl. *kšt- v *ti-kšt- *swi-kšt- > *tvstv „oče soproge“ in *svstv „sestra soproge“; *k* je morebiti še ohranjen v prehodu idg. *k̥* v *swe-kur- „oče moža“ v *k* v slov. *svetry „mati moža“, *swi- „sestra“ spada k lit. *svaīnė* „sestra soproge“ (idg. *sw- „svoj“), *ti- „oče“ je otroški izraz kakor etrusk. *a-ti* „mati“, got. *aīpei* id. Predgršk. *κασι-γνητος* „brat = sin iste matere oziroma soproge“ je v s-konsonantu nejasno; σ še le na gršk. tleh iz τ radi tessal. *κατι-γνειτος* ali pa je tessal. τ iz pragršk. š nastal na isti način kakor je *kj > *šš prešel v tessal. ττ, sicer pa primerjaj predgršk. *σῦκον, τῦκον* s *ts* napram *t̥* v predlat. *peik- > *ficus* poleg osk. *fēc- v rom. *fecatium in v predarm. *tuz*.

η) „Oče“ kot „roditelj“ se izraža v predsl. slov. s staroevropsk. *s^tsa^r- „roditi > *tsa^r- : *sta^r-, ohranjenim v predsl. *svr-b^z „sin“ (poleg idg. *syn^z), čigar *s* iz *ts* radi *ts* > *ss* > σ- v predgršk. *Σιρβαλονον βρέφος ἀπὸ ξένης ἐνηνεγμένον καὶ πεπρα[γ]μένον* Hesych.; *svr-b^z je staroevropsk. -b-izpeljanka kakor etrusk. *mean : mean-pe*, maloazijat. *Μεσσα-βα* etc. Semkaj spada tudi illyro-trak. -σαρος, -σαλος, -σαος „sin“, -σαρ-ήη „hči“ IT 89 ter etrusk. *si-an-s* „pater?“ s staroevropsk. *r* ∞ *l* kakor tudi illyr-trak. -σον-πο-ς „sin“ IT 114, ki je radi illyr.-trak. *u* ∞ *i* in *p* ∞ *b* s *svrb^z identično tvorjen. S staroevrop. *s^t* > *st* nadalje semkaj predsl. *star- > *stor^z „sin“ v *pa-stor^z-k^z, *pa-stor^z-ka (če ne iz idg. *pōd-duk^z-), h čemur še predarm. *ustr* „sin“ z *u-* po *dustr* = lit. *duktė* „hči“ cf.; stind. *str-ī* „žena“ kot „roditeljica“ je najhitreje tudi predidg. porekla. S staroevrop. *a* ∞ *eu* kakor predgršk. *Ἀξεινος : Εὐξεινος* IT 82 se da predsl. *star- > *stor- „sin“ s predsl. *steur- > *stjur^z „filius“ v stesl. *pra-štur^z* „pronepotis filius“ spojit. Korenski vokal je izpal v predsl. *str- „oče“, ki je ohranjen v *stryb^z „brat očeta = stric“ = lit. *strujus* „starec“ in v predlat. *str- v *stritavus* „pater atavi“; -ūju- v *stryb^z je ali analogično po idg. *pətrūjo- „očetov brat“ > lat. *patruus* ali pa je *str-ūj- sestavljeno z idg. *āuj- > *ūj- v slov. *ujb „stric = matere brat“. S *s^tsa^r se menja staroevropsk.-maloazijat. *t/da^r v etrusk. -dur „sin“,

a-ti[r] „mati“ (če ne otroški izraz), lyk. *ti-der-*, *ti-de[r]-imi* „otrok, sin“, *cba-tra* „žena otrok > hči“ in predgršk. -*deo/v-* „otrok, potomec“ v *ἀδελφι-δοῦς ἀετι-δεύς*, h čemur s *t/d ∞ ts* lyk. *tuhe-s* „ἀδελφι-δοῦς“ cf.

9) „Brat“ se je v predbaltoslov. izražal z **wa^xl-*, h čemur zgoraj pod *ε* predlit. *[w]laigōnas* „brat soproge“ cf.; poleg tega pride v poštev otroški izraz **a^x-na^xn-* v lyk. *nēn-* „sestra?“ etc. poleg *ner-* „brat?“ = bašk. *a-na[r]i* id., predarm. *ner* „soproga moževega brata“, ki pa se veže tudi z idg. **jenə-ter-*. K **a^x-na^xn-* ali k **a^xn-* spada predgerm. > stvn. *eninchild* „vnuk“, ki je v sufiksu identično s predslov. **v-^hnokv* > (z dissimil *nq* > *nu*?) **v^hnukv*, tako da predgerm. **an-enk-* = predslov. **un-ank-*; sicer pa je *en* v germ. **an-ink-* in *au* v **v^h-nukv* razločljivo tudi tako kakor v illyr. > lat. *drungus* „četa“: predlit. *draūgas* > predslov. **drugv* „drug“ IT 116, spodaj § 12 aδ.

1) „Bračno sorodstvo“ se izraža v predslovanščini z **ǵa^x-la^xw-*, ohranjenim v **z^hlva* „sestra soproga“ iz **ǵuluwōs* = predgršk. **ǵalowōs* > *γαλώως*, predlat. **ǵlowōs* > *glōs glōr-* poleg aspirirane **ǵ^elowōs(s)-* > **[x]lōssus* > dij. *lussus* „frater mariti“, odkoder *ǵ^e* v predarm. **ǵh^eneros* (mesto **ǵ^eneros* = lat. *gener*) > **[d]zaner* > **z-^aner* > *aner* „γαμβρός“ ter *l* v lat. *levir* mesto **devir* „frater mariti“; predidg. izvor zahteva poleg *ǵ ∞ ǵ^e* tudi *ǵ/g ∞ t/d* v predarm. *tal* (iz **talwōs*?) kakor predarm. *art* „ager“ = predgršk. *ἀ τ ο ῦ α - φ α ξ υ ς* „atriplex hortensis“: *ἀ γ ρ ὄ ς*, predslov. **kqđ/žel-* IT 1354. Praoblika **ǵ/ta^xla^x-wō-s(a^x)* „sestra soproga“ je *-(s)s-* izvedenka, h čemur malo-azijat. *prīna* > *prīne-zi* etc. cf., iz **ǵa^xla^x-w-* „soprog“, iz česar z *r*-formantom predfryg. (gršk.?) **γαλφα-ρο-ς* > *γάλλαρος γέλαρος ἀδελφοῦ γυνή;* **t/ǵa^xl(a^x)-w-* „soprog“ je *w*-izpeljanka, h čemur lyk. *ara-* > *ara-wa-zi-* kakor **t/ǵa^xla^x-wō-s(a^x)* cf., iz **t/ǵa^xl-* „γάμος“, ohranjenega v predlat. (etrusk.?) *Talassus* „bog ženitve, poroka, poročni vzklik“, predgršk. *ταλις* „dekle, ki je godno za možitev“ (= etrusk. *taliθa* „ime dekleta“, *Thalna* „cogn. Ju(v)entii“), etrusk. redupl. **tul-sur-θi-r* > *tusurθir* „conjuges“ z izpalim *l* IT 88, VZ 273 sq. kakor v predgršk. **ta-^a-* > *ταμᾶς γαμβρός* Hesych. (= sumer. *t/dam-* id.) = predgerm. **ai[pa]-^hum-* > nvn. *Eidam* (**ai^ha-* „prisega“) in s staroevropsk. *t^(e) ∞ d* v predkelt. **dām-* > korn. *dof* „gener“ in predgršk. *δαλιδας τὰς μεμνηστέμενας* Hesych.; *-m-* teh oblik je neaspirirana alternacija k *m^e* > *w* v **ǵ/ta^xla^x-w-* in je še ohranjen v predkelt. > **kleim-* > ir. *cliamuin* „zet“ s staroevropsk. *ǵ ∞ k*, če spada ta beseda sploh semkaj.

Predalb. *dars-me* „poroka“ spominja s staroevropsk. *ǵ ∞ t/d* in *l ∞ r* na predlat. *Talassus* — k *r* primerjaj še etrusk. *tu-sur-θi-r* s s

z alternacijo $t/d \infty s/z$ —; predsl. **zēs^tra* „dota“ v malorus. *zjastra*, bulg. $\triangleright$ rum. *zestra* morebiti iz **zen-sr-* $\leftarrow$ **zer-sr-* (reduplik. kakor v etrusk. *tu-sur-θi-r*). Skupna oblika predalb. *dar-s[r]-mē* (k $r \triangleright 0$ cf. *trokē* $\triangleright$ *tokē*) in predsl. **zēs^tra* je morebiti redupl. **dza^r-ts(a)r*. Staroevrop. **t/ǵa^xl-* „oženiti se“ morebiti iz **t/ǵa^xl* „vezati“ BA § 452; ohranjeno je **ta^xl* „vezati“ morebiti še v predgršk. **i-ta[l]* $\triangleright$ ἵτασ ὄρκος . . . Hesych. in v **o-it^o-* id. $\triangleright$ got. *aips*, ir. *oeth*; semasiološki se da primerjati stir. *luge* „prisega“ : got. *liuga* „γάμος“.

z) „Nevesta“ se izraža v predsl. s **chne-vēsta* $\triangleright$ **nevēsta*; k **chne-* „žena, soproga“ cf. zgoraj pod ε. K **-vēsta* „nova, mlada“ iz **-waⁱstā* cf. s staroevropsk. $0 \leftarrow ' \infty r$ (*Vi-adia* : **Odōra*) predgršk. **a-b/warist-* „za možitev zrela mladenka“ v ἄβαριστῶν γυναικίζουμένην, καθαιρουμένην καταμηνίοις. Κύριοι; **b/wa(r)ist-* — k $b \infty w$ cf. illyro-trak. *Di-baltum* : Δε-οελετός etc. IT 102 — je staroevropska *-st*-feminina podaljšava (cf. maloazijat. femin. *Αλα-στα*, *Ερμα-στα*; *Μαμα-στα*) iz bašk. *barri* „nov“ etc. BA § 110, kamor spada s staroevrop. *st \infty d* tudi predalb. **ab/warido-* $\triangleright$ *ri, re* „nov, mlad, nevesta“ čez alb. **ε[b/w]ε-ri[d]ε/e* in predrom. **bar[i]st-* „mladenka, nezakonska žena“ v **ba[r]-stard-* „bastard“ ($r-r \triangleright 0-r$) z germ. **hard-* kakor v nvn. *Bankert*. K **waⁱst-* v **nevēsta* morebiti tudi etrusk. **waist-r-* v *αχ-ivist* „ime krilatega ženskega bitja iz kroga Afrodite, možkega bitja in sicer Erotā“; k etrusk. *ai* $\triangleright$ *θⁱ* $\triangleright$ *i* cf. *Avaini* $\triangleright$ *Auini*. Glede semasiologije pr. semkaj spadajoči predgršk. Ἰ-φροδ-ἴτη, ki je maloazijat-etrusk. -ἴττ-deminutiv k **ἴ-φροδ-* „mladenka“ in čigar φ iz *bh* ali *ph* — staroevropski koren se glasi **pa^r-* ∞ **ba^r-* „nov, mlad“ — spominja na *p^c* v predarm. **p^ce[r]ats-* $\triangleright$ **p^ceas-* „nevesta“, iz česar z arm. *-ay p^ces-ay* „zet“. K *st \infty ts* cf. *Vistula \infty Visla*, k $a \infty e$ cf. bask. *barri* : *berri*, predarm. *ts* $\triangleright$ *s* kakor *k* $\triangleright$ **ts* $\triangleright$ *s*, k $p^c \infty b \infty w$ cf. *-phara* : *-βαρα* : *-ι-[f]αρος* IT 102. **αχv* v etrusk. *αχ[u]-ivist* ∞ *αχvizr* etc. morebiti iz **a-χu[n]* kakor *alfni* : *alfius* in tako h **kⁿ-* v predsl. **[ch]ne-vēsta*.

λ) Pojem „mladenka“ tiči najhitreje tudi v zgoraj pod ζ obravnavanem staroevropsk. **ka^ss^ts* : ($s \ s^c \triangleright \check{s}$) **ka^ss^t\check{s}* ∞ **ka^st* „uxor“, če spada k predlit. *kē-kš-ē* „kurba“ in k predsl. **Čech^z* : **Čech^z* $\triangleright$ **Čach^z*, o čemer je bil govor zgoraj pod § 8 konec. Semkaj spada poleg etrusk. *huš(i)ur* „mladiči“ (h iz $\chi = k^c$) in lyk. **k[a^x]s-* „sin“ v *wa-kss-* $\triangleright$ *waz(z)-* „posinovljenec?“ z *wa-*prefiksom še illyro-trak. *κτ-ίσται* τῶν θρακῶν τινες οἱ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν in predsl. **k^calst-* $\triangleright$ **cholst^z* „caelebs“ ter **chol-k^z* **chol-p^z* id. K $t \infty l$ -alternaciji v **katⁱ-st-* $\triangleright$ *κτ-ίσται* : **k^cālⁱ-st-* $\triangleright$ **k^calst-* $\triangleright$ **cholst^z* cf. predsl. **tjud-* ∞ **ljud-* etc. IT 109, ter etrusk. **a-cal-* „mladič“, ohranjeno v *acale*

Aclus „Junius“ in ἀγαλή-τορα * παῖδα. K $s^t \infty t \infty l$ cf. predgršk. σικόνη : predslov. *tyky : predgršk. νο-λοκὶ-νθη IT 110. Semkaj tudi *ks* v illyro-trak. Μάμο-ξ-ις?

μ) V zgoraj pod ϵ obravnavanem staroevropsk. * $k^c(a^x)n \infty *k(a^x)n$ - „uxor“ nam je iskati staroevropsk.-maloazijat. * $k^{(c)}a^xn$ „roditi“, to deloma radi lyk. *kñna* „mati“, deloma radi etrusk. *a-cna-na-sa* „rodivši BA § 450, 460“; iz illyro-traščine spada semkaj -*κενθος* „*otrok“ oziroma s staroevropsk. $en \infty u$ (kakor *di-scopela scupula* IT 82, Σαργεντίας : Σαργετίας l. c. 86) -*κὺθης* id., čemur odgovarja predslov.-predgerm. *kędo > *čędo, *kędulo in **kinp/d*-. K $t \infty d$ cf. predgerm. *tęut- > *řeup- poleg predgal. *Λευδο*- etc. VZf 150.

§ 12. K predslov. izrazom družabnega ustroja cf.:

a α) *orbz *robz = predgerm. *arbaid- je predindogermanskega izvora: prvič radi predskyt. *joρπ- „homo, vir“ v Ὀ-ώρπα-τα „virago > skyt. ime Amazonk“ — Herodotov οἶορ „ἄνδρα“ etc. je iranska ljudska etymologija; o-prefiks kakor v ἄ-νορ = predgršk. **vo[r]os* > *voδs*, *Ἰ-οραο-ς > Ὀαρος : Πα —, kamor spada s staroevropsk. $p \infty m$ (cf. Σαπαϊκή : Σαμαϊκή) tudi predgršk. *joρμα-τα > *δομῆται* · οἱ ἀνδροκτόνοι. Σκῶθαι Hesych. Drugič radi $\bar{a}r \infty ra$, h čemur illyro-trak. *Bargullum* : Βράγγυλος primerjaj, in tretjič radi staroevropsk. $0 \infty d$ v *orbz : predlit. *dárbas* „delo“, h čemur cf. predslov. *dēb-tel- „detelja > žolna“ > *dētēl- poleg *dēm-tel > *dētēl-, predlit. *dobilaī* napram predlet. *ābuls*, *amols* VZf 148. Slednjič tudi radi $b \infty p$ v predgršk. θεράπ-ων ἄν-θρωπ-ος etc., ki je sorodno z baltoslov. besedami.

β) Predslov. *dolkz, *dlakz z $al \infty lā$ kakor $\bar{a}r \infty ra$ v predidočem *orbz *robz — k $a \infty ā$ cf. zgoraj § 2 — v pomenu „človek“ tiči v *υλko-dolkz, dijala. **υλko-[d]lakz* „*λυκ-άνθρωπος*“ : illyro-trak. -τάλκης v osebnih imenih IT 116 s staroevropsk. $d \infty t$ IT 92.

γ) Predidg. izvora je tudi *gostb = *hostis* = *Gast*, to radi predgršk. λέ-σχη „vrsta gostilen“; k *le*- cf. maloazijat. *Αα-γβευς* etc. IT 127, k *ghs* (v predgršk. ξίφος) > *sgħ* cf. ξίφος : *σχίφος > *σκιφος* etc. BA § 10, 54, 86, 422, 781, A 303, IT 101, kjer tudi nadaljna vez predslov. *gostb.

δ) Predlit. *draūgas* = predslov. *drugz = predgot. *driugan* spada z illyro-trak. $0 \infty n$ (Πά-λοδα : Πο-λόνδα etc. IT 86) k illyr. > lat. *drungus* „četa“ IT 116 in je z illyr. **t/dr-a^xng-* „secundus“ v **itring-* > **itrij-* > **itrij-* > *Itrius* „Secundianus“ identično IT 116, VZ 306.

K (n)g ∞ (j) cf. predslov. *omegz *omejb „aconitum napellus = lisjak“, ki spada z $m \infty b$ k illyro-trak. ἐβηνοι „ἀλωπεκίδες“ IT 89. Predslov. *kznegz = predgerm. **kuninga-* : illyr.-trak. *Λε-καίντος* „dak. rex

et pontifex“, predgerm. *kunja- IT 122 z $u \infty ai$ kakor illyro-trak. *μόνωπος* : *μόναιπος*, *Δουδαλός* : *Δουδαλός* etc. oziroma radi *Di-cel/ineus* = *Δε-καίνεος* z $u \infty i$ kakor germ. **rug-j-* < predslov. *[w]r_ug-j_v : illyro-trak. *βριζα* etc. IT 81 sq. Predalb. **sell^eng-* > *šil'ég-* „jagnjič“ : illyro-trak. *σαλία* „*τράγιον*“ (: ligur. *saliunca*) IT 115. Prehod *g*, ki je iz *ng* po IT 86 nastal, v *j* se je izvršil najhitreje čez asimilacijo iz *g* nastalega velarnega spiranta na sosednje palatalne vokale — sicer pa je *-g-* čez velarni spirant izpal v *Τράγιλος* > *Τραιλίων* etc. IT 118 —, h čemur na pr. etrusk. *Egeria* > *eierie* cf. Manje verjetno je, da je *ng* prešel v *n* in *n* v *j*, h čemur IT 90 cf.

ε) Predslov. **pūlká-* > **pūlk^v* — k *ū* in končnemu naglaševanju cf. „pretrgani“ naglas v let. *pūlks* Oštir Baltoslov. metatonija (= Razprave II) 102 — je identičen s predgerm. **pūlk-* > **fulka-*; staroevropski izvor mi je verjeten radi nemožnosti, baltoslov. in germ. besedi iz idg. **pūl-k-* (: **plē-* kakor v **pūl-no-*) izvajati, in radi neverjetnosti, da je germ. oblika iz slov. oziroma baltoslov. **pūlká-* iz germ. izposojena. Tudi predslov. **post^v* s končnim naglasom ne iz germ. **fast-*, ampak oboje iz staroevropsk. **p^castá-* (cf. slov. *pósta*), ki ga vežem na podlagi staroevropsk. [r]st ∞ rt (cf. predgršk. *βαστάζω* : etrusk. *farθ-* BA § 218) s predarm. **part-* > *pah-k^c* „post“ in dalje (s $p \infty b$) s predgršk. *ἄ-βαρτος* * *ἄπληστος* . . . Hesych. in **a-ba[r]st-* > *ἄ-βαστ-σαι > *ἄβᾶσαι* * *ἄριστησαι* . . . Hesych. s semasijaloškim prehodom kakor v lat. *jejunium* > *jejento*.

Staroevropska etymologija besede **pūlk^v* in **fulka-* mi je nejasna: možna je sorodnost z etrusk. *mex-* „narod“, ki je mogel iz **pelk^c*- nastati, to s $p \infty m$ kakor etrusk. *lepaliā* : *lemreca* BA § 224, illyro-trak. *Σαπαϊκή* : *Σαμαϊκή* in z $u \infty e$ kakor etrusk. *crutlu-* : *cretlu-*, illyro-trak. *Burticum* < **bur[on]tik-* : *Περοντικόν* IT 82 ter $l \infty \theta$ kakor etrusk. *zal* „2“ : *za-θrum-* „2 × 10“, *stlacial* : *stacias* etc., illyr.-trak. *-σαλος* : *-σας* IT 89; poleg tega se nahaja etrusk. *mex-* le v podaljšanem *mexl-*, tako da je pri **melxl-* > *mexl-* tudi z dissimilatoričnim izpadom računati. Staroevropski **p^cūl-ká¹* je morebiti s *k^(c)*-pluralom, h čemur illyro-trak. **Thrā(l)j-ī-k-* > *Θραῖες* : *ἄ-στραλί-αν* „*Θραῖα*“ (*t^c \infty st*) je staroevropsk. alternacija) in predarm. *-k^c*, bask. *-k-* cf., izvedeno iz staroevropsk. **p^cū/al-* „človek“, ki je ohranjeno v predskyt. *Πύλοι* „ime naroda“ in morebiti v reduplikacijsko pluraliziranem predlat. **po-pa^xl-* ∞ **pū-p^cal-* > *populus* ∞ **pūfa^xl-* > *pūblicus* s predlat. $p \infty p^c$ in $o \infty ā/eu$, h čemur cf. etrusk. *capatine* : *capates* > *cafate* in *Utanius* :

¹ H čemur s $p \infty b$ predskyt. *Belcae* „Scythici populi“ cf.

Otanis oziroma bolje *o* : *eu* v *ducer Tocernius* : predgršk. *Τερχρος*, *τερχρος* · *ἀδεληρός νόθος* Hesych. = lyk. *tuhe-s* „ἀδεληρι-δοῦς“, *Λαυόμεων* : *Lauχume*, čigar *a* se more menjati z *e* radi *lauc* : *leucle*. Če pa je *pũlkũ-*Volk* vkljub temu idg. porekla, mora predbaltoslov.-germ. *pũlka-, iz česar germ. *fulka- in slov. *pũlkũ, pripadati traškemu sloju, kjer je radi illyr. alternacije $0 \infty e$ (*Καρπάτης* : *Καρπάθης*) idg. d. *pũlká- prešel v *pũlka-, čigar *p*^e da v germ. *f*, dočim *k* neizpremenjen ostane kakor v got. *kaupatjan* napram *haubiþ*; k ohranitvi neizpremenjenega konsonantisma v idg. > trak. besedah v germanščini — *p*^e > *f* ni nikaka „Lautverschiebung“, ampak internogermanski prehod — cf. Feist Indogerm. u. Germ.³ 82. Ker pa je nastal *p*^e iz idg. *p* v traščini pod illyrskim vplivom, zato je tudi *pũlkũ traškega, če tudi idg. izvora.

ζ) Sigurno staroevropskega porekla je predslav. *tjud- > **t(j)ud*-*jb*, *stjud-*jb* „ljudski > tuj“ (to radi alternacije $t \infty st$) radi alternacije $t \infty d$ v predlit. *tautā* : predslav. *tjud- in predgal. *Αευδó-ριξ* — iz česar s predslav. *-l*- in *-b*-pluralformantom *Dud-lé-bi* VZf 150 —, dalje radi alternacije $0 \infty e$ v illyr. *Teuta* : *Τευθίς*, predgerm. *peuþ- in slednjič radi alternacije $t^{(e)} \infty l$ v predslav. *ljudb predgerm. *leud-, o čemer obširno IT 109 sq., VZ 304 primerjaj. Etymon tiči v etrusk. *laut-n* „familia“, iz česar predgršk. *ἐ-λεθθερως* in predlat. *liber* „*familiaris > liber, liberi“.

b) Predslav. *kũmetũ je z $a^* \infty \bar{a}^*$, o čemer § 2 cf., identičen z illyro-trak. *κομηται* „dak. plemenitaši nižje vrste“ in radi kret. *καμάν* „ἀγρόν“ VZ 290 pravzaprav „*poljedelec“; k $o \infty u$, če ni že predslav. o dal τ — ker je idg. o že idg. dijalo. v baltoslov. *a* prešel —, cf. illyro-trak. *βόναςος* : *βούναςος* etc. IT 81. Z *di*-prefiksom IT 122 spada semkaj illyro-trak. *Λι-κόμης* „dak. knez“ poleg *Comosicus* „dak. rex et pontifex“.

β) Predslav. *zeupān- > slov. *zjupanũ > *županũ je identično z illyro-trak. *deuppān- v *Diuppaneus* < *Diurpaneus* „Dacorum rex qui et Decebalus“; k *d* > *z* cf. *Dierna* > *Zerna*, *-θιουρδος* > *-σουρδος*, k *eu* > *iu* cf. illyr. *Teuta* > trak. *Τιοῦτα*, *-eus* < *-e(ng)u-* kakor v § 12 a δ. Illyro-trak. *deur-pān- — k *r* > 0 cf. še *ἀνιαρσειξί* > *ἀνιαρσειξί* — je v *deur- identičen s *thur- v *-θιουρδος* > *-σουρδος* boga *Ζιβελ-θιουρδος* in s *tur- v *gesti-s-tyrum* „locus possessorum“ ter je soroden s predgršk. *τῶραννος*, maloazijat. **the(r)an*- ∞ **su(r)an*- v *Θεαγ-γέλα* *Σουαγ-γέλα* „kraljev grob“ IT 129 pripomba 6 ter slednjič z etrusk. *Turan* „*gospa > Venus“ etc. IP 31, IT 115. K illyr.-trak. alternaciji $t^e \infty t \infty d$ in *eu* : *u* (tudi v *Dor-paneus*?) cf. predslav. *chruša : *kruša : *gruša*, illyr. *Τευθίς* :

Teuta: *Teuda* etc. IT 109, VZf 150; *-pān- v *d(e)ur-pān- je najhitreje formant kakor v predgot. *siponeis* (< *kse-pāne(j)a-: staroevropsk. *k(a^x)ts- „mlad“ zgoraj § 11 b λ) „Jünger“ in morebiti v illyro-trak. *Αἰπάρης*, *Ἀρό-πανοί*, za kar govori predvsem z *Diuppaneus* identični predlat. *dubenus* oziroma *dubius* „dominus“ z etrusk. *n ∞ (j)* kakor *alfni*: *alfius* in s staroevropsk. *p ∞ b* oziroma *p ∞ p^c > f*, ker je lat. -b- tudi iz -f- izvedljivo. Manje verjetno je, da tiči v *-pān-samostojna beseda v pomenu „župa“ IT 117, tako da bi pomenil *d(e)ur-pān- „gospod župe“. Iz *župan^o je nastalo *župa in stčesk. *hpán*, to ali z *žp > gp iz *žup- ali hitreje z *d[^o]p- > *gp- kakor dij. *advent-* > *agvent-*; *d^opan^o iz illyro-trak. *du(r)pān-, ohranjenega v *dur-pān- > *Dorpaneus*.

γ) Predslov. *vitēg^o *vitēdz^o „eques“ iz illyro-trak. *wī-tēm-g-, čigar *-tēm- „konj“ spada s staroevropsk. *t ∞ d* (lit. *tautā*: slov. **tjud-*, illyro-trak. *Tierna*: *Dierna*, *ὄβτος*: **V-yd^o*, *Τάναϊς*: *Don^o* etc. IT 92) k predslov. *dēm- „konj“ v s -tel-formantom (kakor dak. *dico-tela* etc. VZ 271, VZf 148) podaljšanim *dēm-tel- > *dētel- „detelja“ — h „konj“ > „detelja“ cf. **konj^o* > poljsk. *koniczyna*; **komonj^o* > češk. *komonka*; bašk. *zamari*: predgal. *vī-sumarus*, *μερι-σειμόροιον*, predirsk. *seamróg*, predgerm. > stisl. *smári* IT 93; etrusk. *δάμνος*: predlit. *dobilai* s staroevropsk. *m ∞ b* etc. BA § 152 a, A 292 —; k staroevropsk. **t/da^xm* „konj“ cf. še etrusk. *δάμνος*, „*ἵππος*“, predgršk. *δix-ταμνος* IT 128, morebiti etrusk. *them-sa > *thensa* „Prozession, Götterwagen“, oziroma s staroevropsk. *t/d ∞ ts* bašk. *zamari* „konj“ > predgal. *vī-sumārus* „detelja“.

Predgal. *wī-sumār- ∞ *wī-tum- „konj > detelja“ razloži zajedno *wī- v *wī-tēm-g- > *vitēg^o *vitēdz^o „eques“; k *wi/i-prefiksu, nastalem iz w- in i/i-prefiksa IT 128, BA § 242, cf. še **Od^ora*: *Vi-ada*; staroevropsk. **k(a^x)s^ts* „voda“ (Ω-ξ-ος, *A-x-a*, *Κάσας*, *Cusus*, *Καστ-αλλια* etc. A 280, IT 127, IP 28, DAN 359): *Vi-stula* *Vi-scla* *Wei-chsel* *Vi-sla*; etrusk. *e-vi-tiu-*: *tiv-*; predlat. *vī-pera*: predgršk. *παρώας*; predlat. *vi-spillo*: *sepelio*; predosk. *Vī-teliū*: predslov. *telē etc. VZ 306; predgal. *vi-gn-eta* „solis oculus“: bask. *i-gu[n]-zki* „solnce“, *e-gun* „dan“; predlat. *vi-sc-um* < predgršk. [f]i-ξ-ός: (s staroevropsk. *ts* < *s^t* > *st*) predgršk. **χστ-* > *στελις* (Hesych.) *ἄ-στνλις* Hesych. etc. Prefiks w- je staroevropsk. alternacija k b- v illyro-trak. *Bi-θνοί*: *θνοί*, *Βί-μερος*: *Ἰι-μερος* etc. IT 128. -g- v *wī-tēm-g- je illyro-trak. -nk/g-formant z izpalim nosnikom, kakor v illyro-trak. *σάρκη*: predslov. **sk^o-lēg^o*, o čemer spodaj § 13 in zgoraj § 11 b ε -a(n)g- cf. Illyro-trak. *Vitus* *Βιθυς* *Βειθυς* *Βειθας*, ki je najbolj razširjeno traško ime in ki

med drugim označuje „heroje, sina boga Ares in tudi (kot konjeniki v rimski armadi) služéče Trake“, je po mojem mnenju hypokoristikon iz illyro-trak. **Viteng-* kakor n. pr. *Mucatra* < *Μουκα-τράλις*, *Τίπας* < *Τιπάτης*, *Ψάσκος* < *Ψασκούπορις*, če ni z glasoslovnim prehodom *ng* > *θ*, o čemer zgoraj § 12 a δ cf., računati. Slov. *vitędzь se navadno iz germ. **wiking-* čez *vitsędzь > *vitędzь ali s *kⁱ* > *t* razlaga, vendar za ta glasovni prehod manjka v praslov. vzgledov; k **skilling-* > *stblęgь cf. spodaj. Staroprus. *witing* > *welaiting* je najhitreje iz slovanščine izposojeno, če tudi baltoslov. **witę/ing-* ni izključeno.

δ) Predsllov. *kęnegь, *kęnędzь = predgerm. **kuning-*, **kunja-* v stvn. *kuni-richi* je radi staroevropsk. *u* ∞ *i* (n. pr. predsllov. *[*w*]rugjь > germ. **rugja-* : dak. *ругја > *βριζα* etc.) identično z illyro-trak. **ku/ineng-* ∞ **ku/ine(j)-* v dak. *Δε-καίνεος Di-ci/eneus* „pontifex maximus et rex“, ki je kakor njegovi nasledniki rezidiral na gori *Κωγαιονον*, morebiti pomotoma za *Κώναιγγον = *kęnegь z zamenjavo si medseboj podobnih *v* in *γ*, torej *Κωγαιονον mesto *Κωναιογον in *Κωναιογον pomotoma mesto *Κώναιγγον; manje verjetna je razlaga IT 115. Iz *Κώναιγγον (pač le grafično za **kuneng-* z odprtim *u* in *e*) in iz **ku/ine(ng)-* v *Δε-καίνεος Di-ci/eneus* (tudi tu je *ai*, *i*, *e* najhitreje le grafična nesigurnost za iz *u* nastali palatovokal) se da germ. **kuning-* = slov. *kęnegь in germ. **kunja-* brez vsake težave izvesti, tako da je ravno germ. **kuning-* : **kunja-* predvsem le po illyro-trašk. glasovnih zakonih razložljivo; *u* ∞ *i* (*ai*) in *ng* ∞ (*j*) cf. zgoraj § 12 a δ ter IT 81. **ku/in-* spada k maloazijat. *kñ-ta-wata* „poveljnik“ — tudi predskyt. ime kralja *Κανίτης*, predalan. *Cand-ac* „ime kneza“ se sme ob tej priliki omeniti — in dalje s staroevropsk.-maloazijat *n* ∞ *l* (cf. illyro-trak. *βόναςος* : *βόλινθος* etc. IT 87) k maloazijat. *kele* „kralj“; Hesych. *κωνός δεσπότης* . . . morebiti iz predgršk. *κωνός. Sem morebiti tudi **ku/in-* v gršk. imenih *Κυννίδαι γένος Ἀθήνησιν*, *ἐξ οὗ ὁ ἱερεὺς τοῦ Κυνν(ε)ίου Ἀπόλλωνος* Hesych. (iz *Κύνν(ε)ιος* **Ἀπόλλωνος ἐπίθετον* Hesych., če *Κύνν(ε)ιος* = **kunja-* „kralj“) in *Κιν[v]υράδαι ἱερεῖς Ἀφροδίτης* Hesych., ki je izvedeno iz *Κιν[v]ύρας Ἀπόλλωνος καὶ Φαρνά(κης) παῖς*, *βασίλειος Κενρίων* Hesych. K *dile-*prefiksu v *Δε-καίνεος Di-ci/eneus* cf. illyro-trak. *Δι-ερα* : predsllov. *uornь, *Δι-μερος* : *Βι-μερος*, *δι-έλλεινα* : predsllov. **bel(e)n-* etc. IT 122; v sestavljenki *Δε-καίνεος*, kjer je radi nenaglašeni nastopila lenicija (cf. maloazijat. *Κασα* : *-καςος*), je prešel *-ng-* čez *-(n)g-* v *g* > (*j*).

K lyk. *kele* „kralj“ cf. še predskyt. **σ-κολ-* „kralj“ (k *σ-* cf. IT 124 illyro-trak. *Coryllas* : *Σ-κορύλων* etc.) v *Σκόλης* „kralj Skytov“ >

Σκόλο-τοι radi „σύντασι δὲ εἶναι ὄνομα Σκολότους, τοῦ βασιλέως ἐπωνυμίην“
ter Hesych. *καλόις * βασιλέως.

ε) Predslov. *korljъ „kralj“ = predgerm. *ka/erl- z illyro-trak. $a \infty e$ kakor -dava : -deva in s prehodom „kralj (ags. ceorl), *starešina (> starec), junak > tlake oproščeni, prosti mož (> mož) > prostak“ (cf. slično *kosędzъ „Edling > libertinus“) spada s staroevropsk $a \infty o$ (illyr.-trak. -parus : -porus etc.) k dak. *korul- „kralj“ v Coryllus „rex et pontifex maximus“, Coryllas poleg Σ-κορύλων (k s- cf. IT 124) kakor Karl Veliki iz germ. *karl-; -j-formant se ponavlja v maloazijat. κοαλόδειν „kralj“, čigar dd iz j VZ 304 in čigar ' > θ med o-a iz r kakor v illyro-trak. *Iskτρъ : *Οσκιος, *Οδρα : Vi-adua, maloazijat. tider- : tideimi, τρουννος : Θιαγ-γελα = Σουαγ-γελα „kraljev grob“ IT 129. K izpadu u/a-vokala cf. illyro-trak. Σπαράδοκος > Σπάροκος etc. IT 90, lat. cerēsea > illyro-trak. *kěrsjā > slov. *čerša l. c.; poleg u/a — morebiti tudi v predskyt. plemenu Κόραλλοι poleg i v Σ-κίλουρος „ime kralja“, če iz *Σ-κορύλιος — nahajamo tudi ū/au v predlat. sella curūlis — ki so jo etruški kralji v Rim uveli Müller-Deecke Etrusk. I 345 —, h čemur illyro-trak. -τραλις : -traulis, etrusk. afle : ufle : aufle in glede $u \infty \bar{u}$ zgoraj § 2 ter IT 90, VZ 266 cf. Prvi u v curūlis se nahaja napram o : a : e v istem razmerju kakor illyro-trak. -busta : -bostes (k $o \infty a \infty e$ cf. -dova : -dava : -deva) ali etrusk. $u \infty o$ v Utanuis : Otanis.

ζ) Črez illyro-traški jezikovni substrat je prišel k Slovanom in Germanom tudi lat. Caesar > *cēsarjъ, got. kaisar; zato govori prehod vulgarnolat. dolgega širokega, iz ae nastalega ē v ai, h čemur primerjaj illyro-traško izgovarjavo ai za η v ἐναβήσω > ναβαίσα IT 85 ter ae > odprti dolgi e v ἐκκλησία > ecclesia, ki je moral črez Balkan potovati v Romanijo, ker etrusk. ē ∞ ai, vsled česar σκηνή > scaena, v tako pozni dobi ne pride več v poštev. Ni verjetno, da bi bili rimski legionarji, na kojih račun je razširitev te besede staviti, govorili še diftong ae, vsaj nobeden romanski dijalekt ga ne pozna; rimski „hyperurbani“ diplomati pa ne pridejo v poštev.

η) Predslov. *bylja, *boljar-e je radi $\bar{u} \infty a$ (cf. illyro-trak. Eptula : Eptala, Ανλν- : Ααλη-, ζουρά : -ζαρον, -βυρος : -βαρι etc. IT 82) ter radi $\bar{u} \infty oi$ v *bylja : turk. > sgršk. βοιλάδες (če namreč iz južnoruskega illyro-trašk. kulturnega centra tudi Orchon-turšk. boila) po vsej verjetnosti najhitreje staroevropski relik; k $\bar{u} \infty oi$ v illyro-traščini cf. 'Ρυιι- : 'Ροιμη-, Ανδαλός : Λοιδαλός, Λουδίας : Λοιδίας etc. l. c. Za staroevropski izvor govori tudi r-pluralformant v *boljar-e, h čemur cf. predskyt. Chors-ar-i = Πέρσαι (ch iz p^c > f IT 105) καρ-αρ-τες „οἰκοι...“

κατήρεις ἀμάξας“, etrusk. plural *clen-ar* IT 135. Staroevropsk. izvora je tudi koren **bū/al-* — iz česar z illyro-trak. *-jā*-formantom **by/olja* > *bolja-r > *boljar-e kakor *missa* > **m̃šā*, *κάρναβις* > *konoplja, *ca-subla* > *košulja etc. DAN 374 —, ki ga nahajamo ne le v illyro-trak. *Δεκέ-βαλος* „Dakov kralj“ (*a ∞ e* kakor *-dava* : *-deva*), *Κερσί-βανλος βασιλεύς*, predsarmat. *Οδαστό-βαλος*, ampak tudi v predfryg. *βαλῆν* „kralj“, ki je radi staroevropsk.-maloazijat. *b ∞ p* dalje v vezi z lyd. *πάλμως* „kralj“. Če spada turšk. *bajar* k *boljar-e, tedaj je turška beseda staroevropska, če ne še le slovanska izposojenka.

c) Staroevropskega porekla v predslov. hierarhiji je **υελχυα/τ* „maga, magus“, bodisi da je izvedeno iz predslov. in predgerm. narodnega imena **Wa/ulk-* > **Vo/ελχυ*, **Walxa-*, ki kaže napram predgal. *Volcae* in illyr. *Valcum* v Pannon. infer. illyro-trak. aspiracijo kakor *Καρπάτης* : *Καρπάθης* ter illyro-trak. *a ∞ o/u* kakor *Δαλη-* : *Δολ-* : *Δουλι-* etc. IT 82, bodisi da je **υελχυα/τ* < **υελχυα/τ* < *wulīš-wā sorodno z dak. *πολίτται* „duhovniki boga Zalmoksis“ z illyro-trak. *p ∞ w* kakor *Καρπάτης* : **Ch̃wraτ*, *Pulpudeva* : *Ploudiv*, *-δαπα* : *-dava* etc. IT 102 in *st ∞ ts* > *ss* > *s* kakor n. pr. predslov. **st̃rna* : predlit. *st̃rna*, dak. *σέβα* < **σέβα[γ]α* : predalb. **stēbag-* > **štē[b]eg-* > *štog-* : *Τειριστιάς* : *Tiristis* etc. IT 113; na vsak način je *-wā*-formant v illyro-traščini poznan *Πακτ-ύη*, *πιτ-ύη*, *Mal-va* etc. IT 97, VZ 281.

Illyro-trak. **kā/ūpir*, **kaumtr-* „είδωλον“ tiči v predslov. **ka/yp̃* (oziroma z illyro-trak. aspiracijo *k^c* > slov. *ch* v **chyp̃*; iz **kyp̃* madj. *kēp* kukor **pyr̃sje* > *perje*) in *kumir-τ ter s staroevropsk. *p ∞ b* (v sestavljenkah) v illyro-trak. **κεβq-* (*k a ∞ e* cf. *-dava* : *-deva*) osebnege imena *Διο-σ-κέβριος* (*Dio-* je idg. **diw-* „bog“ + illyro-trak. **deu(r)-* „τόραννος“, o čemer zgoraj § 12 b β cf.); *k -s*-kompozicijskemu formantu cf. IT 95. Semkaj spada dalje predgršk. *Κάβ(ε)φοι* „pelasgijski bogovi, demoni, služabniki bogov“, etrusk. *cepen* „duhovnik“, predsabinsk. *cupencus* id. K vokalnim in konsonantnim alternacijam v **ka^xpa^xn/r-k-* cf. glede *p ∞ b* illyro-trak. *Ζιποιτης* : *Ζιβοίτης* etc. IT 91 ter maloazijat. *Δαπας* : *Μονι-δαβη*, glede *n ∞ r* cf. illyro-trak. *n ∞ r* IT 87, glede *a/ā ∞ e ∞ ū ∞ au* pr. IT 81 sqq. ter glede *p/b* > *m* v illyro-traščini cf. *Ἀβυδών* > *Ἀμυδών*, *Σαπαϊκή* > *Σαμαϊκή* etc. IT 102. Morebiti spada semkaj tudi illyro-trak. *Ζεϊπας* v *ἑνθισιαται περι ἱερέα Ποπιλιον Ζεϊπα* in *Ζεπέ* kot *dux*; *k ∞ ζ* kakor predmaked. *κάλιθος* : illyro-trak. *ζεϊλά* etc. IT 105. Predskyt. *πόποι* * *οἱ γὰρ Σκόθαι ἀγάλματα τινὰ ἔχοντες ὑπόγαια τῶν θεῶν πόπους ἀτὰ καλοῦσι* Et. Magn. ali stoji pomotoma mesto *κοποῖ, ali pa s staroevropsk. *k × p*-menjavo vrst kakor predgršk. *φάλι-* : *χάλι-* : predmaked. *κάλι-θος* : predtrak. *ζεϊλά* etc. IT 105.

§ 13. Po tej disgressiji o predsllovanski kulturi v Zakarpatju, posebno glede stanovske organizacije, se povrnem k predsllov. **ka/oseg̃* „Edling“, ki reflektira illyro-trak. **kā/ase-ng-* in je zakarpatski predsllov. korrelat k illyro-trak. *Κοσίγγας, ἱερὸς τῆς Ἥρας καὶ ἡγεμὼν Κεβρηνίων καὶ Σκαυβοῶν, Cosingis* „žena kralja Nikomeda I“, *Κόσων* „trakijski dynast“; *Κοσίγγας* je izveden z *ng-*formantom iz **ka^xs*, kamor spada z izpadom vokala tudi *-ks-* v illyro-trak. **Σ/Ζαλμολ-ξ-ις* „bog zemlje“ (: predgršk. *Σε[λ]μύλη* „zemlja“) > *Ζάμολις Σ/Ζάλμοξις* in v predgršk. *Διών-ξ-ος* „bog vina“ (**di-wonn-*: *φοῖνος*) VZ 291, IP 67. Glede vokalne diference med *Κοσίγγας* in **kaseng-* > **koseg̃* cf. illyro-trak. *-porus*: *-parus* IT 82 in *Δορζένθης*: *Δορζίνθης* etc. IT 80, glede *a ∞ ā* v **koseg̃*: **kaseg̃* cf. zgoraj § 2.

K illyro-trak. **ka^xs-* „princeps ali slično“ cf. predhet. aspirirani **kaš-* > **haš-* „kralj“ v *haššuwet = LUGAL-u-e-it* „kralj je postal“ Hrozný Hethit. Keilschrifttexte aus Boghazköi 99, BA § 229, kjer so vknjiženi nadaljnji azijski refleksi; iz *-š-* v *Κοσίγγας* etc. se ne da razbrati, ali tiči v njem *s* ali *š*, vendar z ozirom na slov. *ch* iz *š* je *s* verjetnejše, seveda je **koseg̃* tudi iz **kaššeng-* razložljivo, če prehaja le *š* v *ch* in če je *š* > *ch* starejši kakor slov. prehod geminata > simpleks (isti baltijski pojav bi v tem slučaju še le v baltijščini nastopil), tako da je *šš* dalo v nasprotju *s š* > *ch* (in *kš* > *kch* > *ch*) *ss* > *s*. Poleg tega je tudi *s* substitucija *š*-glasa po *ā/a*-vokalu *s s* računati, ker baltoslov. po *ā/a* ne pozna *š*-konsonanta; nadalje je vpoštevati staroevropsk. *s ∞ s^c* > *š*-alternacija (> *bask. z ∞ s*, etrusk. *s ∞ ś* etc. IP 22) in slednjič se je v hetit. *š*-konsonant razpasel na račun *s*-glasa idg. *esmi > het. *ešmi*. K staroevropski alternaciji geminata v **kā/ašš-* > **ka/oseg̃*: simpleks v *Κοσίγγας* cf. illyro-trak. *Βη/έσσοι*: *Βέσοι* etc. IT 90, VZ 266. Predgršk. *έ-σσην* „antistes sacrorum“ morebiti iz *é-ξήν kakor predgršk. *κριξός* > *κρισός*, predgršk. *Ulixes*¹ > predgršk. *Ὀλισσεός, κισάλλης* > *kiššáλλης > *κιστάλλης*, *Weichsel* > *Vissla > *Visla* etc., *Διώνξος* > *Διώνσος > *Δώνσος* etc.

Če pomeni **ka^xs/š-* prvotno „glava“, iz česar **ka^xs-eng-* „glavar“, tedaj tiči etymon v etrusk. *cass-² „glava“, predgršk. *κοτίς* „κεφαλή“, *κόττα* id., seveda le če reflektira *ττ* gršk. dij. -šš- (cf. *kj* > *šš > *ττ* v

¹ Spada z *o*-prefiksom k epirot. *δάξα* „θάλασσα“, tako da je praoblika **o/ō-d/lu/ikš-* „mornar“.

² etrusk. **cass-* „glava“ se da rekonstruirati iz Isid. Orig. XVIII 14 „cassidemantem a Thuscis nominatam dicunt. Illi enim galeam cassim nominant: credo a capite“; ta etimolo-

att., boeot., tessal., euboe., kret.) oziroma -*ts*- (v boeot., kret.) = staroevropsk. *ts*, iz česar je mogel *s(s)* v *Κοσίγγας* etc. nastati; ker pa se v staroevropsčini *ts* (> *ss* > *s*) regularno menja s *t(t)*¹ — cf. illyro-trak. *Μεταμβρία* : *Μεσαμβρία*, predgerm. > angl. *flint* : stvn. *vlins*, predgršk.-maloazijat. *τάραντος* *Θεαγ-γέλα* : *Σουαγ-γέλα*, predarm. **uz*, predlat. **theik-* > *ficus* (osk. **fēcatum*) : predgršk. *σῆκον*, illyr. *Dentheleti* : *Denseletae*, etrusk. *te-ce* : *ze-c* (*z = ts*), iber. *Tartessus* : *Tharsis* etc. BA § 372, IT 109, VZ 271 —, je *ττ* v gršk. *κόττια* morebiti že predgrškega izvora, za kar govori tudi s *Κοσίγγας* etc. sorodno *Κόττυς* „ime boginje Kybele, cele vrste traških vladarjev“ ter predgršk. -*z[ax]t-* v *ῥάνα-κτ-* „*maitre, chef, roi*“, predtohar. [*w*] *nā-kte* „*bog*“, predgršk. [*w*] *νέ-κτα-ρ* „*božja pijača*“ — isti **ka^xt-r* „*božji*“ tudi v *διά-κτορος* „*sluga bogov = Hermes*“; semkaj morebiti tudi predgršk. *κτ-ίλος* · *ὁ προηγουμένως τῆς ποιμνῆς κριός* Hes., ki ga je pa ravnoliko mogoče staviti k ir. *cit* „*ovca*“ — VZ 278, čijih **w(a)na/e* spominja z *w ∞ p* (kakor predgršk. *αὐτός* : lyk. *ep^tte-* BA § 187, predgršk. **ταρ-χρῆν-* > *ταρχῶν* : venet. *e-kupe-t(h)aris*) na **pa^xn-* „*zgoraj*“ v lyk. *e-pñ* „*zgoraj* > *k*“; *k* pomenu cf. stind. *upa* „*zgoraj* > *k*“.

Formant *-eng-* v **koseg^z* oziroma *-ing-* v *Κοσίγγας* — *k* vokalni diferenci cf. illyro-trak. *-ζένθης* : *-ζίνθης*; *-eng-* se mora suponorirati radi praslov. prehoda *in* in *īn* v *ɨn* — je sestavljen iz staroevropskega genitivnega formanta *-n-*, o čemer A 300 cf., ter iz *-k/g-* sufiksa, h čemur še cf. illyro-trak. *Πίγγας*, *Brunga*, *Στρογγες*, *Dolongae* poleg *Αόλογοι*, *Αρέγκων* etc., predgršk. *Ἐλυγγ-*, *σάλπιγγ-* (< **goveji rog*“; cf. *σάλλη* „*riba, ki se zove tudi βοῦς*“ Hesych.), *σῶριγγ-* etc. Iz istega sufiksa z alternacijo *n ∞ θ* izvira *-k/g-* formant v predgršk. *σπάτα(γ)γος*, illyro-trak. *Αρέγκων* > *Αρήκων* etc. IT 86 in v zgoraj § 11 b ε nave-denem, tako da je na primer predslov. **skvleg^z* identično z illyro-trak. *σάρακη* (< **σάρεγκη*) „*ἀργύρα*“. Glede *a ∞ u* cf. illyro-trak. *Eptala* : *Eptula*, *Δαλη-* : *Δουλ-* etc. IT 82, glede *l ∞ r* cf. illyro-trak. *Λοιδίας* : *Ροιδίας* etc. l. c. 85, glede izpada vokala *e* med *r* in (*n*)*k* cf. illyro-trak. *Bugaraca* > *Βούγαρκα* l. c. 90, glede *g ∞ k* primerjaj

gija je sicer komaj pravilna, vendar suponira možnost, da je bil lat. etimologistom znan etrusk. **cass-* „*caput*“.

¹ Cf. tudi praslov. **Tvarog^z* poleg *Svarog^z* Peisker Blätter f. Heimatk. 4, 7/8, 49 sq. Peisker l. c. 55 išče v **Dēuin^z* (*skok^z*) „*Jungfernsprung, Felsenriff*“ avest. *daēva-*; bližje stoji staroevropsko **-dēva* „*Fels, Burg*“, ohranjeno v illyro-trak. *-da/eva* „*Burg*“ BA § 141, DAN 365.

z istim formantom *Dolongae* : *Δόλογοι* etc. l. c. 92, tako da je predsl. **skvlegv* in illyro-trak. *σάροκη* le hronološko in geografično različni refleksi ene in iste staroevropske praoblike, ki se pod različnimi akcentskimi pogoji v različnih alternacijah pojavlja. K *u*-vokalu v **skvlegv* cf. še illyro-trak. **askul-* ∞ **(a)sul-* „zlato“ v *Ἀσυλα* „zlatokop pri Philippih“ ter *S-capte-n-sula* z zlatokopi; k *sk* ∞ *s(s)* cf. *Τιβισκος* : *Τιφήσας* IT 101, *Viscla* : *Visla*.

Ramovš Razprave II 313 smatra stcsl. (1 ×) *skvlezv* za nastalo iz *sklezv*, ki se nahaja v mlajših csl. tekstih, vendar je *skvlezv* Zogr. > poznocsl. *sklezv* verjetneje, to posebno radi Sav. kn. *skvlezv* < **skvlezv* kakor Sav. kn. **bvdęšte* > *bvdęšte*. K illyro-trak. **skuleng-* > **skvlegv* spada z illyro-trak. *u* ∞ *i* (: *-βυρος* : *-βιοι*, *Druzi* : *Δριζι-*, *-sucu* : *-sicu-*, predsl. **[w]ręgv* : *βριζα* etc. IT 81 sq. — radi illyro-trak. *-βυρος* : *-βιοι* : *-βαρι* etc. l. c. semkaj tudi **σκιρκη* : **σκήρκη* [kakor *Suci* : *Zuci* : *Zex-* etc. in *z er* > *ar* kakor *Σερκίς* > *Σάροκη*] > *σάροκη* —, lat. *cupellus* > illyro-trak. **ku/ibil/ul/r-* > slov. **kublv* : **čbvr* etc. IT 91, 97, predgršk. *Ὀδυσεύς* : *Ὀδισσεύς* etc. VZ 270, A 300) illyro-trak. **skilleng-* v predgerm. **skilling-*, predsl. **ščvlegv* > stcsl. etc. *štblegv*; k *l* ∞ *ll* cf. *Κορπίλοι* : *Κορπίλλοι* etc. IT 90, VZ 266.

Poleg predsl. **skuleng-* > **skvledzv* (> *skvlezv* Zogr., *skvlezv* Sav. kn., *sklezv*) in **skileng-* > **ščvlegv* (> *štblegv*, *ščeljagv*) se nahaja tudi **stblegv* (> *stblezv*, *stbljazv*, *steljagv*); razlaga te v najstarejših csl. spomenikih manjkajoče oblike je nesigurna: morebiti kakor r. dij. *želézo* > *zelézo* iz *štblezv* ali pa iz **skvlegv*, kontaminacije iz **skvlegv* + **ščvlegv* oziroma še le slov. dij. izposojenke iz germanščine napram avtohtonemu **skvlegv* **ščvlegv* s prehodom **scvlegv* > **stblegv*, h čemur *bliskv* : *blistati sja* cf. Mnenje, da je **stblegv* **stbledzv* prasl. refleksi germ. izposojenke **skilling-* s *k* > *t* pred *v* oziroma s *tšv* > *tv* pred sledečim *dž*, da je dalje **st'bledzv* (> **ščbledzv*) iz **stbledzv* assimilirano ter da je *sklezv* (XIII. stoletje) iz *stlezv* nastalo, mi je v očigled stcsl. *skvlezv* *skvlezv*, dalje radi singularnosti prasl. *kv* > *tv* (k **vitędzv* cf. zgoraj § 12 b γ) in radi redkosti assimilacije *t-dž* > *t'-dž* — baltoslov. **pljautjā* je radi *jau* iz *eu* v *πλευ-μων* starejše kakor iz njega dissimilirano **plau-tjā* — težko akceptirati.

Ramovš Razprave II 312 sqq. smatra *-ęgv*-izposojenke za germanske. O **kvnęgv* je bil že zgoraj § 12 b δ govor. Predsl. **pēnęgv* **pēnedzv*, ki je po IT 96 skupno s predgerm. **panding-* **panning-* iz lat. *pannus* čez illyro-trak. **pand-* (cf. rum. *pînză* IT 96) ∞ **pann-* ∞ **pēn-* s sufiksom *-eng-* (ki je eventuelno analogičen po **skilling-* : **skvlegv*) razširjeno — k *nd* ∞ *nn* cf. predalb. **mand-j-* > *mēs* ∞ illyr. >

lat. *mannus* IT 96, 109, 130, k a : e cf. *-dava* : *-deva* etc. IT 81, k *-enn-* ∞ *-ēn-* cf. *Κορπίλλοι* : *Κορπίλοι* l. c. 90 —, se l. c. izvaja iz germ. **panding-* : **panning-*, pri čemer pa je težko razložiti a > ē napram a > o v **koldēg̃* **moseg̃* **koseg̃* **korleg̃*; izvajanje germ. **pand-* iz lat. *pondus* kakor *Masa* iz *Mosa* je precej nesigurno, to radi tega, ker je *pondus* > germ. **pand-* edina lat. izposojenka z o > germ. a, pri zelo stari izposojitvi bi povrh tega **fant/d-* pričakovali, to radi kelt. *Volcae* > germ. **Walx-*. Povrh tega je pri *Mosa* > *Maas* tudi z o ∞ a v substratu računati *Mogontiacon* : *Magantia*, *muince* : *μανιάκης*, *Mona* : *Manau*, *Mosa* : *Masao*, ki ga v vseh teh slučajih ni mogoče z germ. o > a razlagati; tudi pomenski prehod *pondus* srebra (bakra?) > *Pfennig* ni popolnoma jasen.

Po mojem mnenju je najverojetneje, ta tiči v **panding-* **panning-* : **pēneg̃* „denarius“ staroevropsk. izraz za „rudo (srebro, baker)“ v nasprotju s **skilling-* **sklēg̃* „zlatnik“ — cf. IT 79 sq. ter predvsem predgršk. **κσλονν-* „zlatno“ > *χλοννός* *χρσός* Hesych. iz **sk(u)lon-t-* (poleg **skulen-g-*) s *sk* ∞ *ks* kakor *σκίφος* : *ξίφος*, u ∞ θ kakor *οἶονπος* : *οἶσπ-ώτη*, *-n-t-* ∞ *-n-g-* kakor predgršk. *ἔλμυ-ν-θ-* : *ἔλμυ-γ-γ-* in *nt* > *nn* kakor predlat. *ponti-fex* : predgršk. *πόννος* * *μάγος* Hesych etc. IT 96, 109, 130 —; k illyro-trak. izrazu za „rudo (baker, srebro)“ **pand-eng-*, iz česar z *nd* > *n(n)* kakor **mand-j-* > *mēs* : *mannus*, *perēndi* : **peraun(n)-* **Peruñ*, *Basante* : *Basanius* etc. IT 96, 109, 130 predgerm. **panding-* : **panning-* oziroma z *ann* ∞ *enn* > *ēn* predslov. **pēneg̃*, cf. **pan(n)eng-* > **paneg-* (kakor *Πολόνδα* > *Πάλοδα*) > **rang-* (kakor *Σπαράδοκος* > *Σπάρτοκος*; k *en* > θ cf. še *Περοντικόν* > *Bur[on]ticum*) v *Παγγ-αἰος* s srebro- in zlatokopi. *-eng-* je morebiti ohranjeno v **Paneg̃* > *Panega* = *Πάναξ* „potok v Pangajskem okrožju“.

Illyr. **pa^xnd-* „ruda“ tiči tudi v trak. *πιτ-ήη* „*θησανρός*“; i < a^xn kakor *Μελιτιάς* < *Μελαντιάς* etc. IT 86, k t ∞ d cf. *Τάραντος* : *Λάρανδος* etc. IT 92. Med **pa^xnd-* in **pit-* posredujoča oblika **pe(n)d-* „srebro“ je ohranjena v staroevropsk. **šo-ped-* „srebro“ > fin. *hopea* in v iber. *ῶρ(τ)ο-σπεδα* „srebra bogato pogorje“ A 310, VZ 304. K *-uā* v *πιτ-ήη* cf. illyro-trak. *But-ua* etc. IT 97, k nt/d ∞ n(n) ∞ t cf. *Basa-nt-e* : *Basa-n-ius* *Urba-n-us* : *Urba-t-e* etc. l. c. 130; **šo-* v staroevropsk. **šo-pe(n)d-* se obravnava A 310, BA § 120, kjer je tudi o predslov. **srebro* govor. V **pa^xnd-* < **par-nd-* tiči staroevropski izraz za „rudo“ > „srebro“, kar se s **sir-* ∞ **šo(r)-* determinira kot „bela ruda“.

Isti *-eng-*formant kakor v **pēneg̃* nahajamo poleg **sklēg̃* **ščlēg̃* — k illyro-trak. **skul-* „zlatno“ cf. še zla torudi illyro-trak. *R-escul-um*, *Ἄσπλα* in *Σκαπητή-σβλή* IT 121; k *sk* ∞ *s(s)* cf. *Τιβισκος* : *Τιβίσις*, *ale* je

v *skul- odpal kakor 'Oσκίος > Σκίος etc. IT 90 — še v predslov. *ausser- „zlató“ > *ausser-eng- > *usereg¹ „uhan (iz zlata)“, ki je izvedeno iz zlató rudega *D-eusara* IT 121, kjer je tudi o prefiksu *d/r*-govor. Semkaj spada dalje predgršk. *άσρ- v θησ-αρός in brez *r*-sufiksa predsabin. *ausom* etc.; k pomenu cf. iz predsabin. *ausom* „zlató“ izvedeno predgršk. *άσα-νθα > άνθα „uhan“ DAN 369.

K illyro-trak. *sku(r/l)- „zlató“ tudi predgerm. *skwatta- „denar, zaklad“ Schröder KZ 48, 266; k *r/l* ∞ *l* cf. *Oδρα : *Vi-adia* etc. IT 89, -att- je maloazijat.-staroevropsk. deminutivformant kakor n. pr. iber. *Baritto*, maloazijat. *Βαραθα*. Predslov. *skot^z „živina“ spada k ir. *cit* „ovca“, gršk. *κίλος* zgoraj § 13.

Predgerm. *massing- = predslov. *moseg^z je ali z -eng-formantom razširjeno predidg. *mas(s)- v predstind. *kā-ms-ya-* (: *ka-ms-a-*, h *ka^x*-prefiksu cf. IT 131), predstprus. *cassoye* „moseg^z“ — sem tudi predperz. (*massya- >) *mis* „cuprum“ in *μίσων τών μεταλλικῶν τι* Hesych. ? —, ali pa je sestavljeno iz *mass- + sumer. etc. *niggi* „stagnum“ BA § 115, 118, IT 94, za kar govori kopt. *βασ-νεῖ βαινωῖ* „stagnum“; k staroevropsk.-maloazijat. *b* ∞ *m* cf. BA § 224 ter illyro-trak. *Τιβίσις* : *Τιμήσις* etc. IT 103, kopt. beseda je najhitreje izposojena iz maloaz.

Predslov. *koldeg^z = predgerm. *kalding- je s staroevropsk. *k* ∞ *k^c* sorodno s predslov. *k^cald- > *chold^z etc. VZf 160.

Predslov. *verteg^z, *[v]reteg^z je že radi *wer* ∞ *wre* illyro-trak. porekla, cf. illyro-trak. *Βέρρη* : *Βεργε*- IT 90 sq.; k etymologiji cf. DAN 378; oziroma dodatek na str. 34.

§ 14. Če je teza: *koseg^z = illyro-trak. *Κοσίγγας* pravilna, tedaj je pričakovati, da so poleg *Κοσέντζης* tudi drugi hrvatski vodje *Χρόβατος*, *Κλονκάς*, *Λόβελος*, *Μουχλώ*, *Τούγᾶ*, *Βούγᾶ* predslov. = illyro-trak. izvora.

K *Χρόβατος* = *Καρπάτης* cf. zgoraj § 8.

Κλονκάς iz slov. *Klukas < *Klukas^z, ki reprezentira predslov. *Klau + *kās-*; k *klau- cf. illyro-trak. *Clev-ora* „krajevno ime“ iz *Clavora kakor -*dava* : -*deva* etc. IT 81 sq. *kās- „sin“ kakor v osebni imenu *Αἰ-κόσης*, *Ἀστι-κόσης* z *o/ō* ∞ *a/ā*-alternacija (kakor illyro-trak. *Κομο-*, *Καμα-*, *Ῥακώλη* : *Ῥαίηλος*, čigar *ē* iz gršk. *ā* ali kakor -*dava* : -*deva* IT 82), h čemur cf. s kompozicijsko lenicijo *k* > *g* IT 78 predskyt. *Γωδί-γασος*, *Οδσί-γασος* (: pikt. *oḏsoos*, bask. *otso* „volk“) ter z *a/ā* : *ai* (kakor *Ῥάηλος* : *Ῥαίηλος*, *μόναπος* : *μόναιπος*) illyro-trak. *Οδολο-γαισης*.

¹ Poleg *j-üsser-ing- > *iserbga* id. iz predtohar. *y[u]sare* „zlató“.

Λόβελ-ος iz **Lovel[ʷ]* ali **Lʷvel[ʷ]* (k o = ʷ cf. *Muccur-* > **Μεκτρ-* > *Μόκρον*, *Makar*; **V-ʷrm-* > *Όρμος, *Vrm* etc.) iz predsllov. **La/uwel-*, ki je sorodno z illyro-trak. osebnim imenom *Αλλού-πορις, čigar -*por-* prehaja v -*pol-* (*Ραισκού-πορις : *Ρασκού-πολις kakor *Ρουδίας : *Λουδίας etc. IT 85) in čigar o se menja z e (*Seici-per* kakor *Βόλονρος : *Βέλλονρος etc. IT 82); k p ∞ w cf. *Pulpudeva* : *Ploudiv, -*δαπα* : -*δανα*, *Καρπάτης* : *Χερνατς etc. IT 102. Začetni a v *Αλλούπορις : **Aluwel-* > **Luwel-* > **Lʷvel[ʷ]* > *Λόβελ-ος* je odpal kakor v *Αμίδοκος > *Μήδοκος, *Arutela* > *Lotrʷ, *Όδρόσαι > *Druzi-* IT 90. Če o v *Λόβελος* = slov. o < a, tedaj *[A]lʷwel- : *Αλλού-πορις z a ∞ u kakor *Σαλα-μ-βρία : *Σαλν-μ-βρία, *Epta-la* : *Eptu-la < (s hypokoristično okrajšavo!) *Επτη-τρᾶς < *Επται-τρᾶλις IT 81 sq.

Μονχλώ je = illyro-trak. *Mukʷula, če stoji *Μονχλώ* mesto *Μεχλο iz *Μεχλο kakor *Μόκρον* iz **Μεκτρ-* (= *Makar* iz *Muccur-*) z izpadom nenaglašenege ʷ; k ω = o cf. *Ραστώτζα : **Raz[ʷ]tocǵ*, k ov = ʷ cf. *Γουτζηκά* : **Γεδ[ʷ]ska-Gacka*, k illyro-trak. *Mukʷula cf. osebno ime *Mucalus*. Glede k ∞ kʷ > slov. ch cf. *Καρπάτης* : *Χερνατς; **Κοροτjvsko korutina* = venet. **karant-* „skala, kamen“ : *Chorutane*; pannon. *camum* „vrsta pive“ : *chʷmeljʷ; predgršk. *κόρτος* * *ὁ ἐν τοῖς νεσὶ [κοροτός] = κορότων* : predgerm.-predsllov. **kʷurt-* = **kʷrut-* > **xruþ-* = *chʷrtʷ; predrom. **cal/ulm-* : predgerm.-predsllov. **kʷu/ilm-* > **xulm-*, *chʷlmʷ *šʷlmʷ; predskyt. **karw-* > *καρ-αρ-ύες* „οἰκοῖ... κατήρεις ἀμάξας“ : (s staroevropsk. w ∞ m IT 104) predsllov. *chormʷ; *κεράν* : *chʷrēnʷ; predrom. **kraʷpp-* : (s staroevropsk. pp ∞ b) **chrib-* *chri[b]d-* etc. VZf 160; *Cambus* : *Chʷbʷ; *Χερτόβαλος* : *κερόβαλος-Gerulata* (= *chruša : *kruša *gruša; etymon predgršk. **k/kʷ/gaʷn/r* v *κόγ-χραι* : ἔ-*χερ-δος* : ἔ-*γέρ-δα* DAN 370, -*βαλος* „ovočje“ DAN 371); *κλίβανος* : *chlēbʷ; *krokʷ : predalb. **krak-* > *krahe*; predgrk. **κπ-* > ἔ-*κπῆ* : predsllov. *chʷbʷtʷ; predtrak. *κτίσται* : (t ∞ l) predsllov. *cholstʷ.

Mucalus — oziroma *Muclus, če *Μονχλώ* = *Μεχλο < *Mukʷla, z a ∞ 0 IT 90 — je latinizacija trak. **Muc(a)la* ∞ **Mukʷ(u)la* > **Μεχ(ʷ)λο* (k a ∞ u cf. zgoraj pod *Λόβελος*), hypokoristično okrajšanega iz *Muca-tra* < *Μονκα-τρᾶλις*; ni izključeno, da je *Μονχλώ* nastal iz **Μεχ[ʷ]λο* < *Μεχʷdlo = *Muca-tra* z dijalo. -[d]l- ter trak. r ∞ l (cf. *Ρουδίας : *Λουδίας) in t ∞ d (cf. -*τοκος* : -*δοκος* etc. IT 92). Radi hrv. *Mohliči* je poleg *Μεχλο* tudi *Mochlo suponirati z illyro-trak. u ∞ a > slov. ʷ ∞ o, o čemer zgoraj pod *Λόβελος* cf.; sicer pa je *Μονχλώ* morebiti = *Mochlo, cf. *Όστρουμπιτζα = *Ostrovica*, oziroma *Mohliči* iz *Μεχlitji z shrv. dijalo. ʷ > o?, vendar cf. praslov. o v korošk. *Mochilich* Kelemin a Časop. zgod. narodop. XX 150.

Imeni obeh sestra *Toḡā* in *Boḡā* iz *Tuga in *Buga sta sestavljeni iz illyro-trak. **Tau-* oziroma **Bau-* + *gā „žena“; k **Tau-* cf. osebno ime *Tau-zig-* (-*zig-* „sin“ = etrusk. *seχ-* „hči“) in k **Bau-* cf. krajevno ime *Ba[v]os*, osebno ime *Baw-a > *Bā-ς*, *Bov-βās* (*Bov-* = **Bov-*?). **-gā* „žena“ kakor *Μαδα-γαβα* „soproga Herakleida“; k *w* > *0* v **-gava* > **-gaa* > **-gā* cf. *-deva* > *-dea*, *Δευελτός* > *Deultum*, *Ti-erna* < predsl. *vornъ, *di-essame* < predalb. *va[rs]trē* etc. IT 102, 122.

Dodatek k str. 3224: *vertegъ *[*v*]retegъ „Kette“ najhitreje iz *(*w*)a^{xr}/l(*u*)t- „aes“ v sumer. *urud*, sumer. > assyr. *warū* > *erū*, predgerm. **arut-* > stvn. *aruzzi*, predgrk. *ῥάλυτις > *ἄλυσις* „chaîne“, h čemur še s *t* ∞ *l*: *l* > *j* predlit. *vārias* „cuprum“ = kret. *waria = predgršk. *αἶρα* „σφῆρα“ cf.

K str. 1 opomba: Če ne slov. *ks* > *s* (napram *kš* > *kch* > *ch*) kakor predskyt. *Α-ξαβ-τις „(säbel)krumme Landzunge = r. *kosa*“ > slov. *sab-lja, predlit. *āuks[r]as* „zlató“ > slov. *user-egъ „uhan“ (: sumer. *guš-kin* „zlató“, predgršk. *ξανθός* „zlatolas“), predlit. *eškétras* > (*šk* ∞ *ks*) slov. *esetrъ DAN 359.

R é s u m é :

Contribution à l'ethnologie prés slave :

Κοσέντζης-Ka/osegъ avec l' *-egъ* prés slave (à quoi il faut comparer *useregъ*, *skolegъ*, *kneгъ*, *koldegъ*, *viteгъ*, *moseгъ*, *pěnegъ*, *vertegъ*, *omeгъ* etc. en prés slave et avec quoi change avec *-eng-* ∞ *-aⁿg-* l' *-ogъ* prés slave en *pašenogъ*, *mьnogъ*, *chodogъ*, *kolimogъ*, *tvarogъ*, *T/Svarogъ*, *pirogъ*, *ьnogъ*, *čьrtogъ* etc.) est dérivé de *ḥasš-* „roi“ en héthite (en étrusque *cass-* „tête“ = en pré grec *κόττα* id.), *a/o* étant la suite du changement prés slave de quantité de l' *ǣ*.

Pour prouver ce qui a été dit, l'auteur définit la langue de la population prés slave du territoire au delà des Carpathes comme produit mixte de l'illyrien pré-indogermanique et du thrace indogermanique et renvoie outre à la prés slavité de la nomenclature géographique de la patrie des premiers Slaves aussi à l'origine prés slave de l'organisation des familles et classes sociales des Slaves.

a) *Καρπάτης, Тѣртѣ-, Serrorum montes, Βαστάρραι, Beskyd-, Beščad-, Κοστόβωκοι, Βοόδιον, Ἄλαννον ὄρος, Ρίπαια, chьlmъ, šьlmъ, p/berg-, chřb-*.

β) Dunajb(ce), Δανάρις, Donъ, Danastris, Βορυσθένης, Πόρατα, Τιάραντος, Viadua-Odъra, Ὑπανίς, Baugis, Ἐξαμπαῖος, Sellianus, Agal-lingus, Nusacus, Ἀξιόκης, Visla, Rhode, Sagaris, Rolus-, Ἡριδανός, bolto, vila, odrъ.

γ) Ἐνετοί, Dudlebi, Srbinъ, Ru/osъ, Νευροί, Ob(o)ri, Chrovatinъ, Lęchtъ, Čechъ, Volynjane, Slověne, Lugii.

b a) tovarišъ, stopanъ, gospodъ, kobъta, lada, -pęga, -kurъva, paše-nogъ, nevęsta, srbъ, tь-stъ, svъ-stъ, šurъbъ, pa-storъkъ, strujъ, zъlъva, cholstъ, čędo, kъdblo etc.

β) orbъ-robъ, dolkъ-dlakъ, gostъ, drugъ, pьlkъ, (s)t(j)udjъ, ljudъ, kъmetъ, županъ-dъpanъ, vitegъ, kъnegъ, korljъ, (lat. > illyr. 'p' slav.) cęsarъbъ, bylja-boljare.

γ) vьlchъ, kyrъ-chyrъ, kapъ, kumirъ.

Préslaves sont aussi les autres chefs croates cités avec Κοσέντζης: Χρώβατος, Λάβελος, Μονχλώ, Τοῦγα, Βοῦγα.

